

TEAM VIER

Markt- en Opinieonderzoek.
Zeker Meten.

Bouwend Nederland

de vereniging van bouw- en infrabedrijven

MOTIEVEN VERDUURZAMING PARTICULIERE KOOPWONINGEN

CONCEPTRAPPORTAGE

Project I1884

Datum rapportage	: 5 april 2016
Opdrachtgever	: Bouwend Nederland
Contactpersonen bij opdrachtgever	: Helen Visser
Contactpersonen bij Team Vier	: Esther Jonker en Remco Frerichs
Methode van onderzoek	: Online (cawi) en telefonisch (cati)
Steekproef	: n=756 (representatief Nederlandse consument met koopwoning) n=74 Nederlandse bouwbedrijven
Veldwerkperiode	: Maart 2016

INHOUDSOPGAVE

Management summary	4
Hoofdstuk 1: Inleiding	10
Hoofdstuk 2: Bouwbedrijven	12
Hoofdstuk 3: Eigenaren koopwoning	31
Hoofdstuk 4: Vergelijking kopers en huurders	68
Hoofdstuk 5: Profielen	74
Aanbevelingen	79

MANAGEMENT SUMMARY

MANAGEMENT SUMMARY

BOUWBEDRIJVEN

Bouwbedrijven en duurzaamheid

- Verduurzamingswerkzaamheden beslaan slechts een klein deel (25%) van de totale orderportefeuille van de bouwbedrijven die werkzaam zijn in de particuliere markt. Ook zijn de verbouwingen meestal niet alleen gericht op verduurzaming van de woning; de verduurzamingswerkzaamheden zijn doorgaans (87%) onderdeel van een grotere verbouwing.
- Circa driekwart van de bouwbedrijven krijgt wel eens het verzoek woningen te verduurzamen. Dakisolatie en het plaatsen van dubbele beglazing zijn populaire verduurzamingsmaatregelen; voor deze maatregelen ontvangen de bouwbedrijven de meeste verzoeken. Vaak wordt de keuze voor deze maatregelen gemotiveerd door het kostenvoordeel. Verduurzamingsmaatregelen zorgen volgens de bouwbedrijven meestal voor een of meerdere labelstappen van de woning.
- Volgens een meerderheid (64%) van de bouwbedrijven vinden woningeigenaren de verduurzaming van de eigen woning belangrijk. Dit belang is volgens circa driekwart van de bouwbedrijven de afgelopen jaren gestegen. Circa acht op de tien bouwbedrijven hebben bovendien het idee dat dit belang (nog) verder zal stijgen.
- 20% van de bouwbedrijven die werkzaam zijn in de particuliere markt *benadert* actief potentiële klanten met betrekking tot verduurzaming van de woning. Ruim driekwart van de bouwbedrijven *adviseert* actief (potentiële) klanten over de mogelijkheden tot verduurzaming. Circa driekwart van de bouwbedrijven merkt vervolgens dat zijn adviezen opgevolgd worden door de klanten. Men geeft voornamelijk adviezen op het gebied van isolatie in het algemeen, gevolgd door adviezen over het plaatsen van dubbele beglazing en dakisolatie.
- De meerderheid van bouwbedrijven werkt regelmatig samen met andere partijen; meestal werkt men samen vanwege de kennis van de andere partijen. Deze partners voeren de werkzaamheden uit waar men zelf niet voldoende kennis voor heeft. Circa een op de tien bedrijven werkt juist samen vanwege financiële voordelen zoals subsidieregelingen en een kleine groep werkt (soms) samen omdat dat voor bepaalde werkzaamheden verplicht is.

MANAGEMENT SUMMARY

WONINGEIGENAREN

Woningeigenaren en duurzaamheid

- Duurzaamheid wordt door de particuliere woningeigenaren het op drie na belangrijkste maatschappelijke thema gevonden; na gezondheidszorg, milieu en economie. Duurzaamheid wordt spontaan geassocieerd met: goed voor natuur/milieu 34%, langere levensduur (27%), duurzame energie en groene stroom (20%) en slechts in 5% van de gevallen met een energiezuinige woning.
- Prijs is het belangrijkste criterium bij het kopen van een woning (32%), gevolgd door woonomgeving (20%) en nabijheid voorzieningen (16%). De duurzaamheid van een woning is slechts voor 2% van de particulieren een belangrijk keuzecriterium in het aankoopproces.
- Een meerderheid van de woningeigenaren weet niet wat het energielabel van hun woning is (59%). Degenen die zeggen te weten wat het energielabel van hun woning is en het label kunnen noemen, geven in ongeveer drie op de tien gevallen aan een woning met energielabel C te bezitten. Woningeigenaren die zeggen te weten wat het energielabel van hun woning is (41%), geven in ongeveer een derde van de gevallen (34%) aan dat het om een definitief label gaat.
- Woningeigenaren die hun woning verduurzaamd hebben en / of plannen daartoe hebben, geven in driekwart van de gevallen aan niet te weten of de verduurzaming heeft geleid of zal leiden tot een labelstap. Met andere woorden: men lijkt niet zo zeer te verduurzamen om er – in termen van labelstappen – beter van te worden.
- Meer dan de helft van de woningeigenaren vindt het belangrijk zelf te investeren in verduurzaming van de woning. Een op de zeven woningeigenaren wijst naar de overheid als verantwoordelijke voor verduurzaming van de eigen woning, maar veel meer dan de overheid acht men zichzelf verantwoordelijk voor de verduurzaming van de eigen woning. Zeven op de tien woningeigenaren vinden het belangrijk hun kinderen iets te leren over duurzaamheid, ruim de helft van de woningeigenaren heeft zich wel eens verdiept in het thema en iets minder dan de helft praat er wel eens over met familie en vrienden. Ongeveer drie op de tien woningeigenaren vinden van zichzelf dat zij duurzamer leven dan de gemiddelde Nederlander en wijzen daarbij vooral op het scheiden van afval en het feit dat zij dubbele beglazing in hun woning hebben.

MANAGEMENT SUMMARY

WONINGEIGENAREN

Woningeigenaren die hun woning hebben verduurzaamd

- Circa driekwart van de woningeigenaren (74%) geeft aan dat zij de eigen woning duurzamer hebben gemaakt. Hoe hoger de WOZ-waarde van de woning, des te vaker heeft de woningeigenaar de woning verduurzaamd.
- Woningeigenaren die hun woning verduurzaamd hebben, brachten in 94% van de gevallen dubbele beglazing aan; bij 75% van deze groep ging het om een nieuwe CV-ketel en bij 66% om het plaatsen van thermostaatkranen. Verder worden dakisolatie (56%), spouwmuurisolatie (40%), vloerisolatie (38%), waterbesparende middelen (35%) en zonnepanelen (17%) genoemd. Gemiddeld heeft men 4,2 maatregelen getroffen om de woning te verduurzamen.
- Verduurzamen van de woning is voor de woningeigenaren een heel bewuste keuze en in veel gevallen niet iets dat met een verbouwing wordt 'meegenomen'. Twee op de vijf woningeigenaren die hun woning verduurzaamd hebben, geven aan dat ze van het verduurzamen een aparte klus hebben gemaakt (40%). In ongeveer een op de drie gevallen heeft de woningbezitter gelijktijdig ook andere zaken in de woning verbouwd (34%). Circa een op de acht deed hetzelfde, zij het niet gelijktijdig (12%). Dit is opvallend, want de bouwbedrijven hebben de perceptie dat men de verduurzaming juist meeneemt als onderdeel van een grotere verbouwing.
- Twee op de vijf woningeigenaren die hun woning hebben verduurzaamd, deden dat vooral om te besparen of meer rendement te realiseren (40%), of om energiezuiniger te leven (duurzame energie) (27%), vanwege een verhoogd comfort/minder geluidsoverlast (22%) of omdat het goed voor het milieu is (16%). Opvallend is dat een mogelijke waardevermeerdering van de woning en subsidiemogelijkheden vrijwel nooit genoemd worden (beide circa 1%).
- Eigenaren van woningen die verduurzaamd zijn, waarderen hun woning met een hoger rapportcijfer dan eigenaren van woningen die (nog) niet verduurzaamd zijn. Voor woningeigenaren die tien jaar of korter in de huidige woning wonen, geldt dat hun woning vaker niet dan wel verduurzaamd is. Voor woningen die tot 1980 gebouwd zijn, geldt dat deze vaker wel dan niet zijn verduurzaamd. Voor woningen die na 1980 zijn gebouwd, geldt het omgekeerde.

MANAGEMENT SUMMARY

WONINGEIGENAREN

Woningeigenaren met plannen voor het verduurzamen van hun woning

- 25% van de woningeigenaren heeft plannen om de woning te verduurzamen. Het aandeel van de woningeigenaren dat al verduurzaamd heeft en plannen heeft om verder te verduurzamen is fractioneel lager dan het aandeel van de woningeigenaren dat niet verduurzaamd heeft en nu plannen heeft om dat wel te doen (24% versus 28%). Van een relatie tussen verduurzamingsplannen en WOZ-waarde is hier geen sprake.
- Voor slechts 4% van de woningeigenaren met plannen om de woning te verduurzamen, zijn deze plannen al zeer concreet: zij verwachten ze binnen een jaar uit te voeren en hebben al een aannemer op het oog om de klus te klaren. Dit betekent dat een op de honderd woningeigenaren op dit moment zeer concrete plannen heeft de woning te verduurzamen. Voor 6% zijn de plannen iets minder concreet: zij willen weliswaar binnen een jaar aan de slag, maar weten nog niet welke aannemer de klus gaat uitvoeren. Voor bijna de helft van de woningeigenaren met plannen om te verduurzamen, zijn de plannen nog zeer vaag: zij weten nog niet wanneer ze de plannen zullen uitvoeren (48%).
- Men heeft vooral plannen om zonnepanelen aan te brengen (52%). Circa een kwart overweegt spouwmuurisolatie aan te brengen (24%) en ongeveer een op de vijf opteert voor vloerisolatie (19%). Circa een op de zes kiest voor dakisolatie, dubbele beglazing of een nieuwe CV-ketel (alle 17%).

Woningeigenaren met wensen voor het verduurzamen van hun woning

- 31% van de woningeigenaren geeft aan nog *wensen* te hebben ten aanzien van de verduurzaming. Van de woningeigenaren die wensen hebben ten aanzien van de verduurzaming van de woning, spreekt ruim de helft de wens uit voor de installatie van zonnepanelen. Woningeigenaren die wel wensen hebben ten aanzien van de verduurzaming van de woning, maar geen (concrete) plannen hebben om dat te doen, noemen vooral het ontbreken van financiële middelen als barrière. Ook woningeigenaren die de woning niet hebben verduurzaamd en evenmin plannen in die richting hebben, voeren het ontbreken van voldoende financiële middelen als reden aan.

MANAGEMENT SUMMARY

WONINGEIGENAREN

Informatie verstrekking verduurzaming voor woningeigenaren met plannen / wensen verduurzaming

- Woningeigenaren met plannen en / of wensen om de woning te verduurzamen, zouden bij voorkeur informatie van de overheid (gemeente, provincie, Rijksoverheid) ontvangen over verduurzaming van de woning (30%). Circa een op de vijf (19%) heeft de voorkeur voor een onafhankelijk adviseur en 14% geeft de voorkeur aan advies vanuit een bouw- of installatiebedrijf.
- Een op de acht verwacht voor het uitvoeren van de plannen of wensen een actieve rol van bouwbedrijven en / of een actieve rol van een onafhankelijke adviseur. Zij zitten vooral te wachten op een folder of brochure met toelichting over verduurzaming van de woning (65%).

Woningeigenaren die geen plannen of wensen hebben voor het verduurzamen van hun woning

- 44% van de woningeigenaren heeft geen plannen of wensen om de eigen woning te verduurzamen. Gemiddeld geeft men 3,7 redenen aan waarom men geen plannen of wensen (meer) heeft om te verduurzamen. De twee meest genoemde redenen hebben een financieel karakter. Ruim de helft geeft aan dat het te lang duurt voordat de investering is terugverdiend (53%) en iets minder dan de helft heeft momenteel de financiële middelen niet (45%).
- De grote vraag is natuurlijk wat de woningeigenaren die niet hebben verduurzaamd of geen plannen hebben om te verduurzamen, kan overhalen om dat alsnog te doen. Iets meer dan de helft van deze groep geeft aan wel te zullen verduurzamen als men de investering binnen een jaar kan terugverdienen via de energierekening (52%). Een even grote groep zou verduurzamen als het comfort van de eigen woning voelbaar wordt verbeterd (51%).

Hoofdstuk 1

INLEIDING

1. INLEIDING

OPDRACHT

In februari 2016 heeft Bouwend Nederland aan Team Vier gevraagd een onderzoek uit te voeren naar de motivatie van de gemiddelde Nederlander om wel of niet zijn koopwoning te verduurzamen.

ACHTERGROND

Circa 70% van de koopwoningen heeft momenteel het energielabel C of lager (dit zijn circa 3,4 miljoen woningen). Om de doelen uit het SER Energieakkoord te halen (onder andere gemiddeld energielabel A in 2030) moet er nog veel gebeuren. Een groot deel van de Nederlanders is echter niet bezig met verduurzaming. Technisch kan er al erg veel, toch kiest de particulier nog niet grootschalig voor woningverduurzaming en Nederlanders die wél bezig zijn met verduurzaming van de woning lopen vaak tegen financiële en praktische barrières aan. Bouwend Nederland krijgt met dit onderzoek graag inzicht in de motieven van de gemiddelde Nederlander om wel of niet de koopwoning te verduurzamen. Ook wordt inzichtelijk hebben hoe degenen die wél willen verduurzamen, dit aan willen pakken.

DOELSTELLING

Met dit onderzoek geven we antwoord op de hoofdvraag:

Wat zijn de motieven van de Nederlander met een koopwoning om deze woning wel of niet te verduurzamen en hoe zou men een eventuele verduurzaming praktisch aanpakken?

De focus van het onderzoek ligt op de verduurzaming van de woning gekoppeld aan comfort, woningwaardevermeerdering en klimaat. De politieke vragen, zoals hoe men over het klimaatakkoord denkt, vallen buiten de scope van dit onderzoek.

STEEKPROEF EN METHODE

De doelgroep van dit onderzoek is tweeledig: Aan de ene kant hebben we *eigenaren van een koopwoning (representatief gewogen op leeftijd en huishoudsamenstelling)* ondervraagd, maar om ook de mening en visies van de markt in beeld te brengen, hebben we ook enkele *bouwbedrijven die werkzaam zijn in de particuliere (bouw)markt* ondervraagd.

Het onderzoek onder de particuliere woningeigenaren is uitgevoerd door middel van Computer Assisted Web Interviewing (CAWI). Bij deze methode ontvangen respondenten een e-mail met een toelichting op het onderzoek en een link naar de vragenlijst. Het online veldwerk vond plaats in de periode van 7 tot en met 14 maart 2016. In totaal ontvingen n=2184 panelleden een uitnodiging voor het onderzoek. Van hen hebben n=756 personen meegewerkt aan het onderzoek, oftewel een respons van 35%.

Het onderzoek onder de bouwbedrijven is telefonisch uitgevoerd. Deze telefonische enquêtes zijn in eigen beheer en overdag afgenomen. Het telefonische veldwerk vond plaats in de periode van 8 tot en met 11 maart 2016. In totaal hebben n=74 bouwbedrijven meegewerkt aan het onderzoek.

VRAGENLIJST

De vragenlijst is in overleg met Bouwend Nederland samengesteld. Gedurende de veldwerkperiode is de kwaliteit van de ingevulde vragenlijsten bewaakt door het regelmatig controleren van een uitdraai van de resultaten.

RAPPORTAGE

Het PowerPoint rapport is in week 13 aan Bouwend Nederland verstrekt.

H2

BOUWBEDRIJVEN

H2. BOUWBEDRIJVEN

INTRODUCTIE

Steekproef

Gemiddeld zijn er zeven werknemers werkzaam bij de bouwbedrijven die werkzaam zijn in de particuliere markt. Twee bouwbedrijven die meewerkten aan het onderzoek zijn werkzaam als ZZP'er (geen personeelsleden), daarentegen hadden twee andere bouwbedrijven circa 200 werknemers in dienst. Voor deze rapportage zijn de bouwbedrijven onderverdeeld in onderstaande drie groepen:

	Aantal (n)	Percentage
Klein (0 tot en met 3 personeelsleden)	19	26%
Middelgroot (4 tot en met 9 personeelsleden)	30	41%
Groot (10 personeelsleden of meer)	25	34%

Men is werkzaam in de volgende regio's:

	Aantal (n)	Percentage
Drie grote gemeenten: Amsterdam, Rotterdam, Den Haag (incl. Randgemeenten)	12	16%
West (Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland excl. 3 grote gemeenten en randgemeenten)	19	26%
Noord (Groningen, Friesland, Drenthe)	11	15%
Oost (Overijssel, Gelderland, Flevoland)	18	24%
Zuid (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg)	14	19%

H2. BOUWBEDRIJVEN

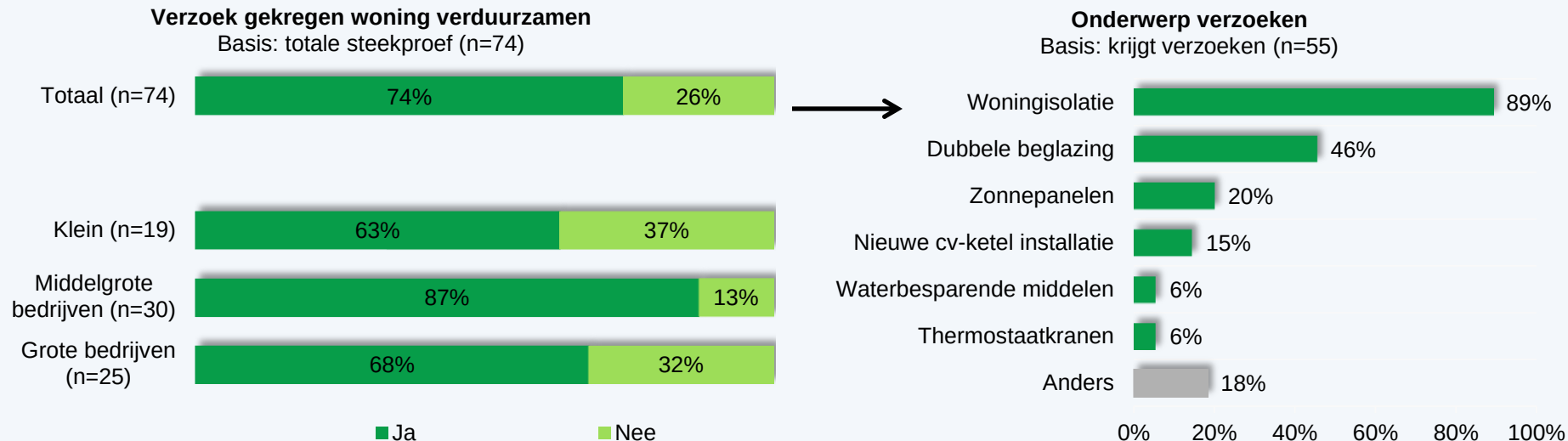
VERDUURZAMING

V1. Krijgt u van particuliere woningeigenaren wel eens verzoeken om hun woning (gedeeltelijk) te verduurzamen?
V2. Waar gaan deze verzoeken meestal over?

Circa driekwart van de bouwbedrijven krijgt wel eens het verzoek woningen te verduurzamen

Circa driekwart (74%) van de ondervraagde bouwbedrijven die werkzaam zijn in de particuliere markt, krijgen wel eens verzoeken van woningeigenaren om hun woning (gedeeltelijk) te verduurzamen.

Deze verzoeken gaan dan voornamelijk over woningisolatie (89%), dubbele beglazing (46%) en/of het plaatsen van zonnepanelen (20%).

H2. BOUWBEDRIJVEN

VERDUURZAMING

V3. Als u naar uw totale orderportefeuille kijkt, hoe groot is dan het deel van de aanvragen voor verbouwingen met betrekking tot verduurzaming van de woning?

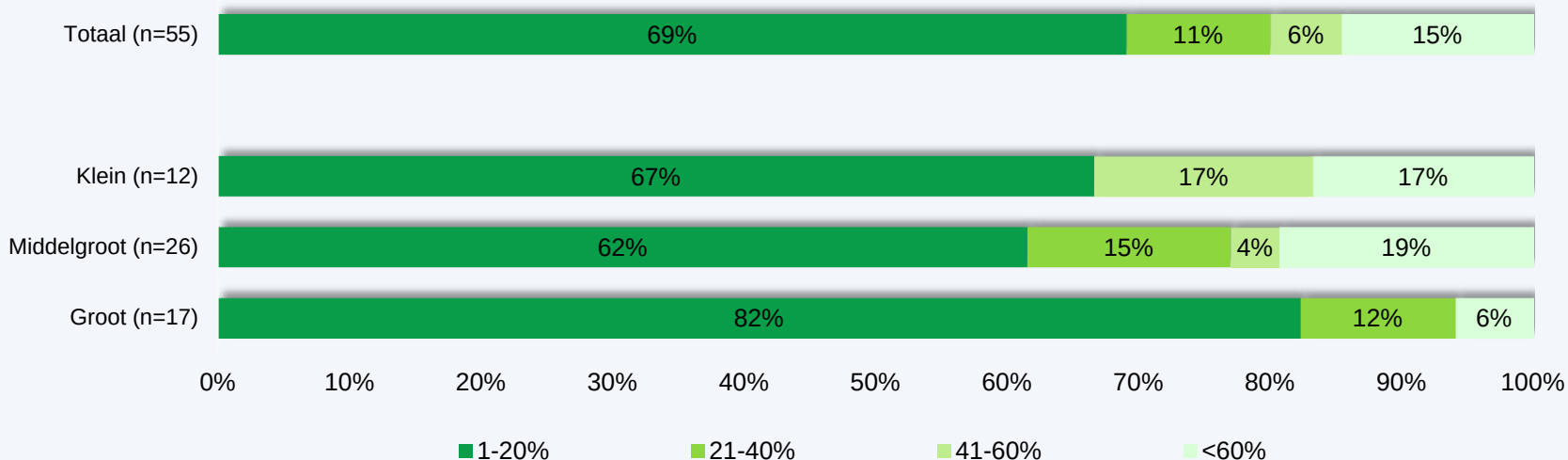
V4. Wanneer men bij u een aanvraag indient, betreft dit dan meestal een verbouwing die alleen gericht is op de verduurzaming van de woning? Of is de verduurzaming een onderdeel van een grotere verbouwing?

Verduurzamingswerkzaamheden beslaan slechts een klein deel van de totale orderportefeuille

Ondanks dat de ruime meerderheid van de ondervraagde bouwbedrijven wel eens verzoeken krijgt tot verduurzaming van woningen, beslaan deze werkzaamheden slechts een kwart (25%) van de orderportefeuille. Bij circa een op de zeven (15%) bouwbedrijven is het deel dat deze aanvragen beslaat meer dan 60%, daarentegen is dit bij circa zeven op de tien bedrijven minder dan 20%.

De aanvragen van de woningeigenaren betreffen meestal niet alleen een verduurzamingsslag voor de woning. Bij circa negen op de tien aanvragen (87%) zijn de verduurzamingswerkzaamheden onderdeel van een grotere verbouwing aan de woning.

Aandeel portefeuille verduurzaming

H2. BOUWBEDRIJVEN

VERDUURZAMING

V5. Welke verduurzamingsmaatregelen voert u uit?

V6. Welke verduurzamingsmaatregel voert u het vaakst uit?

V7. Wat is volgens u de reden dat deze verduurzamingsmaatregelen het vaakst door uw (potentiële) klanten aangevraagd worden?

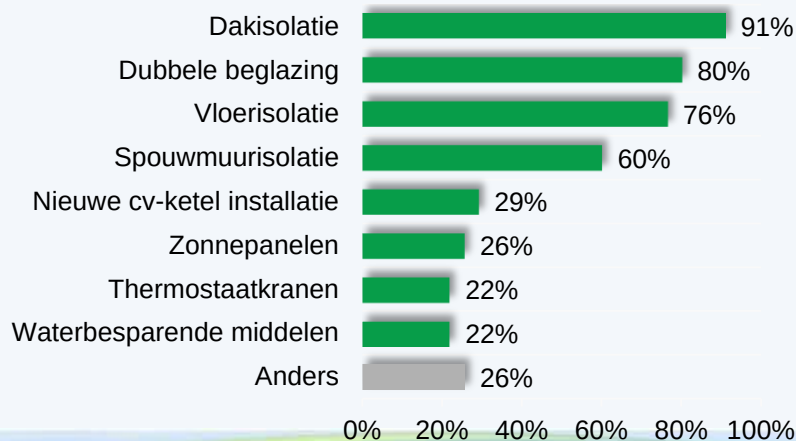
Dakisolatie en het plaatsen van dubbele beglazing populaire verduurzamingsmaatregelen, vaak vanwege het kostenvoordeel

Een ruime meerderheid van de bouwbedrijven isoleert daken (91%), plaatst dubbele beglazing (80%) en/of isoleert vloeren (76%) en/of spouwmuren (60%). Een minderheid van de bouwbedrijven installeert een nieuwe CV-ketel (29%), plaatst zonnepanelen (26%) en/of installeert thermostaatkranen of andere waterbesparende middelen (beide 22%).

Gemiddeld voeren de bouwbedrijven ruim vier maatregelen uit. De verduurzamingsmaatregelen die het vaakst door hen worden uitgevoerd zijn: dakisolatie (38%), het plaatsen van dubbele beglazing (31%) en in mindere mate het isoleren van spouwmuren (15%). In de meeste gevallen kiezen de woningeigenaren voor deze maatregelen vanwege de kostenbesparingen (lage energiekosten) (31%) en het hoge rendement dat de maatregelen opleveren (16%). Grotere bouwbedrijven (10 personeelsleden of meer) voeren significant vaker dakisolatiewerkzaamheden (71%) uit dan middelgrote (27%) en kleinere bouwbedrijven (17%).

Uitvoering verduurzamingsmaatregelen

Basis: krijgt verzoeken (n=55)

Vaakst verzochte verduurzamingsmaatregelen

Basis: krijgt verzoeken (n=55)

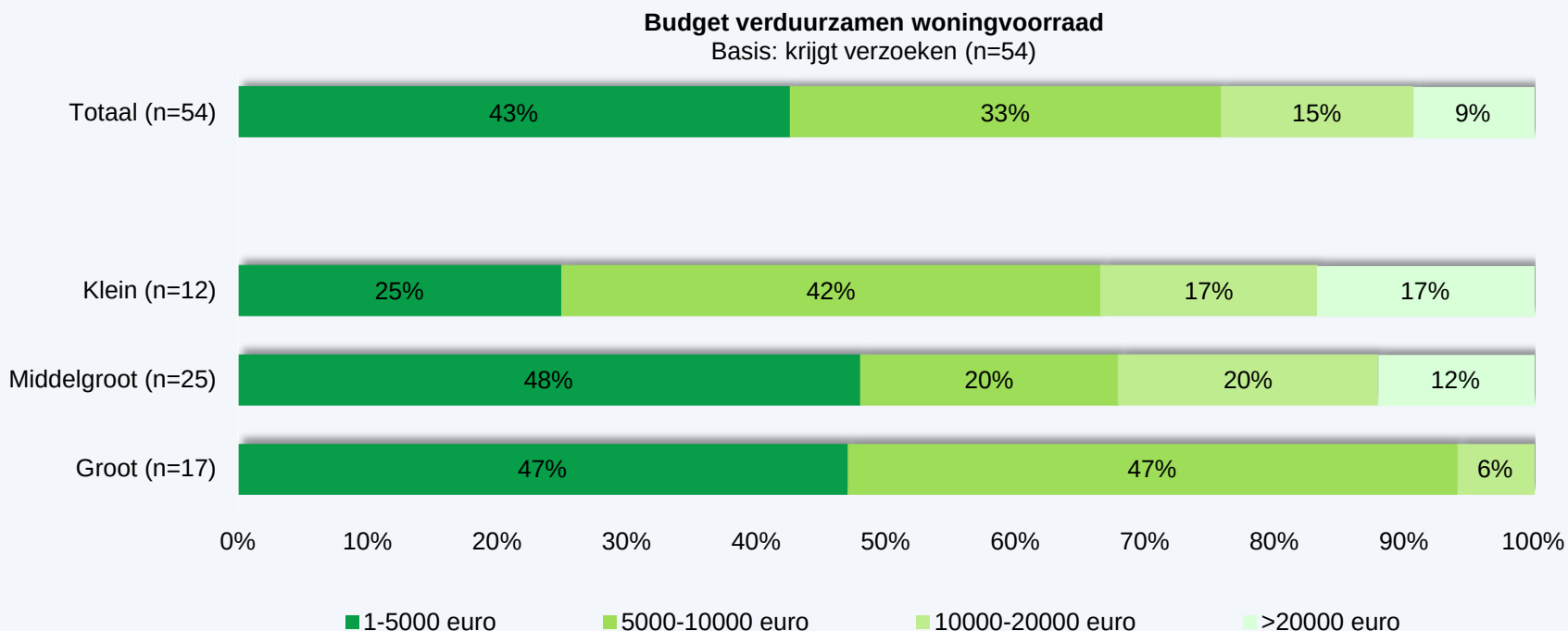
H2. BOUWBEDRIJVEN

VERDUURZAMING

V8. Wat is het budget voor de verduurzaming van woningen?

Budgetten voor verduurzaming lopen erg uiteen, gemiddeld heeft men € 9.500,- beschikbaar

Gemiddeld heeft de particuliere woningeigenaar circa € 9.500,- beschikbaar voor een verbouwing met betrekking tot de verduurzaming van de woning. Overigens lopen de budgetten van de woningeigenaren flink uiteen. Circa vier op de tien (43%) eigenaren hebben € 5.000,- of minder beschikbaar voor de verbouwing en circa een op de tien (9%) heeft meer dan € 20.000,- beschikbaar.

H2. BOUWBEDRIJVEN

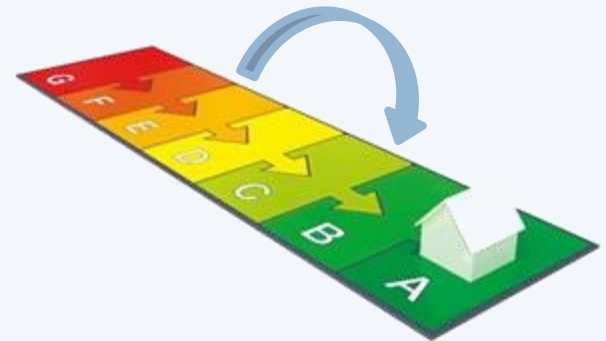
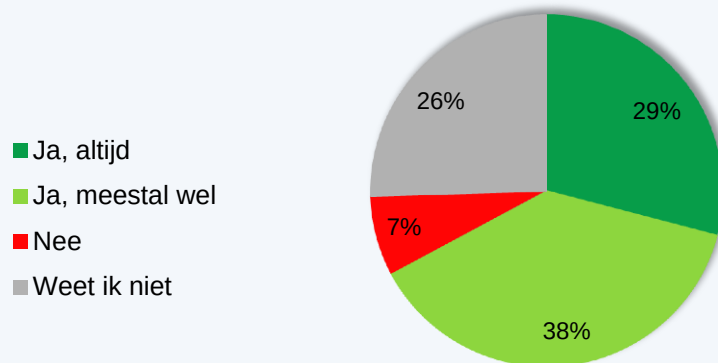
VERDUURZAMING

V9. Zorgt de verduurzaming voor een labelstap van het energielabel van de woning? (bijvoorbeeld van energielabel C naar B).

Verduurzamingsmaatregelen zorgen meestal ook voor een labelstap

De verduurzaming zorgt in de meeste gevallen voor een verhoging van het energielabel. Circa twee derde (67%) van de bouwbedrijven zorgt meestal (38%) of altijd (29%) met de verduurzamingsmaatregelen voor een labelstap van één label of meer. Slechts in 7% van de gevallen is dat niet het geval. Bij circa een kwart (26%) van de bouwbedrijven is het niet bekend of de verbouwing ook een labelstap oplevert.

Verduurzaming zorgt voor labelstap
Basis: krijgt verzoeken (n=55)

H2. BOUWBEDRIJVEN

VERDUURZAMING

V10. In hoeverre vinden particuliere woningeigenaren de verduurzaming van de eigen woning volgens u een belangrijk thema? Is het voor hen...

V11. Is het belang dat particuliere woningeigenaren hechten aan verduurzaming van de eigen woning volgens u de afgelopen twee jaar jaren minder of meer geworden?

V12. Verwacht u dat het belang in de komende twee jaren zal stijgen of dalen?

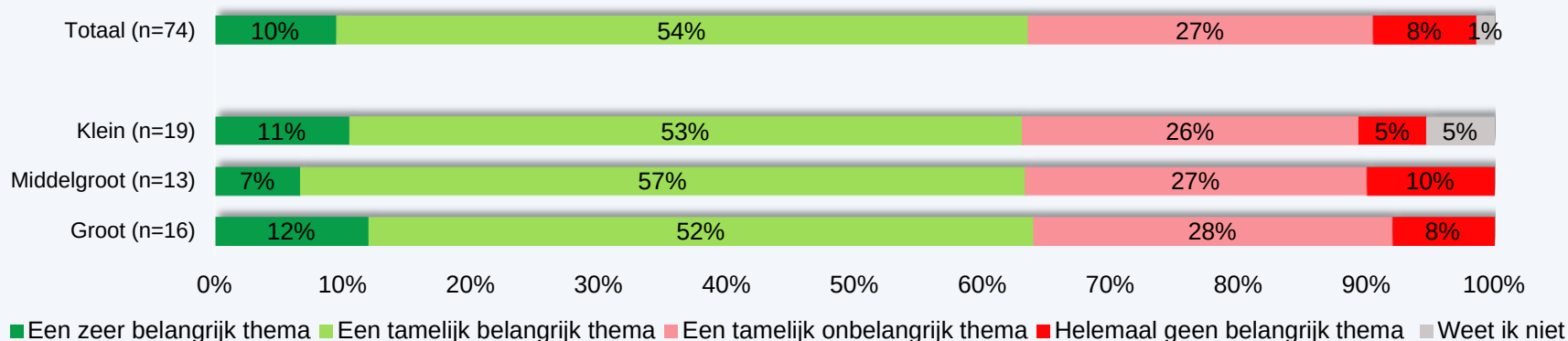
Volgens een meerderheid van de bouwbedrijven vinden woningeigenaren de verduurzaming van de eigen woning belangrijk

De ondervraagde bouwbedrijven hebben het idee dat particuliere woningeigenaren meestal de verduurzaming van de eigen woning een *(relatief) belangrijk* thema vinden (64%). Circa een op de tien bouwbedrijven (10%) heeft zelfs het idee dat de woningeigenaren het een *zeer belangrijk* thema vinden. Bij circa een kwart van de bouwbedrijven leeft echter het beeld dat men het niet zo'n belangrijk thema vindt en bij 8% van de bouwbedrijven vermoedt men dat de eigenaren het zelfs helemaal geen belangrijk thema vinden.

Dit belang is overigens volgens de circa driekwart van de bouwbedrijven (73%) de afgelopen jaren gestegen. Een minderheid van de bouwbedrijven (23%) heeft het idee dat het belang juist is afgenomen. Circa acht op de tien bouwbedrijven (81%) hebben bovendien het idee dat dit belang (nog) verder zal stijgen. Onder de bouwbedrijven die al een eerdere stijging hebben waargenomen is de verwachting zelfs nog hoger: 89% van hen verwacht een verdere stijging van het belang van verduurzaming voor de woningeigenaren.

Mate van belangrijkheid verduurzaming woningen

Basis: totale steekproef (n=74)

H2. BOUWBEDRIJVEN

ACQUISITIE

V13. Benadert uw bedrijf wel eens actief potentiële klanten met betrekking tot verduurzaming van hun woning?

V15. Hoe benadert u over het algemeen potentiële klanten? <open>

Circa een op de vijf bouwbedrijven benadert wel eens actief potentiële klanten voor verduurzaming van hun woning

Een op de vijf (19%) bouwbedrijven die werkzaam zijn in de particuliere markt benadert wel eens actief potentiële klanten met betrekking tot verduurzaming van hun woning. Hieronder volgt een bloemlezing van de wijze waarop men acquireert met betrekking tot verduurzaming van particuliere koopwoningen:

“In samenwerking met andere partijen proberen wij bewoners te stimuleren om stappen te ondernemen. De partijen waar we mee samenwerken zijn instanties onder andere milieuorganisatie, energiecoöperaties, etcetera en de overheid.”

“Bij het ontwerp en ontwikkeling van de nieuwbouw. De mensen hebben er geen keuze in, want dat wordt voorgeschreven door de overheid. Ook bespreek ik bij aanvraag van offerte bij een woning of men beter zonnepanelen kan nemen of dubbele beglazing.”

“Advies geven tijdens opname over hoe het duurzamer kan.”

“Door mensen erop te wijzen dat ze met een redelijke bedrag toch hun woning kunnen verbeteren.”

“Als een klant een idee heeft, geven wij advies over hoe het duurzamer kan. Stel een klant heeft een idee om gips te gebruiken voor de muur, geven wij het advies om een geïsoleerde muur te plaatsen.”

H2. BOUWBEDRIJVEN

ACQUISITIE

V14. U heeft aangegeven dat u geen verzoeken krijgt van particuliere woningeigenaren om de woning (gedeeltelijk) te verduurzamen en dat u klanten ook niet actief benadert op dit gebied. Kunt u aangeven wat voor u de belangrijkste redenen zijn verduurzamingswerkzaamheden niet uit te voeren?

Circa een kwart van de bouwbedrijven (23%) heeft aangegeven dat zij geen verzoeken krijgen van particuliere woningeigenaren om de woning (gedeeltelijk) te verduurzamen én dat zij klanten ook niet actief benaderen op dit gebied. Hieronder volgt een bloemlezing van de redenen die deze bouwbedrijven aandragen waarom zij niet werkzaam zijn 'binnen de verduurzaming'.

“De vraag is er niet naar. Mensen laten eerst belangrijke zaken vervangen waar ze meer behoefte aan hebben. Dus mensen zijn vooral bezig met de noodzakelijke dingen in plaats van verduurzaming.”

“Het staat nog in de kinderschoenen bij ons. Wij ontwikkelen ons wel actief op dit gebied. Het heeft dus wel aandacht, maar zo ver is het nog niet.”

“Ik voer uit wat op mijn pad komt. Als een klant komt met een bepaald concept dan voer ik dat uit.”

“Dat is niet ons werkvlak. Wij doen zowel nieuwbouwwoning en uitbreiding van woning. De mensen vinden verdere verduurzaming niet.”

“Woningeigenaren hebben het geld er niet voor.”

“De interesse is er te weinig. Door het bouwbesluit wordt er al veel opgevangen. De eisen die worden gesteld bij bouwprojecten zijn al deels van duurzame aard. Verder aanvullende verduurzaming wordt niet veel naar gevraagd. Het kostenplaatje is vaak te hoog.”

“De opdrachtgever die schrikt van de kosten die ermee gemoeid zijn. Wij proberen intern duurzaamheid in te voeren. De opdrachtgevers hebben meestal wel voldoende aan de basispakket dat wij leveren.”

H2. BOUWBEDRIJVEN

ACQUISITIE

V16. Adviseert u actief (potentiële) klanten over de mogelijkheden voor de verduurzaming van hun woning?

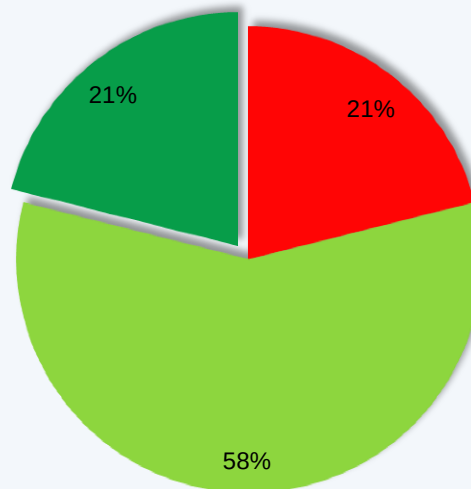
Ruim driekwart van de bouwbedrijven adviseert actief (potentiële) klanten over de mogelijkheden tot verduurzaming

Wanneer men aanvragen krijgt tot verduurzaming van een particuliere woning óf daarop acquireert (77% van de ondervraagde bouwbedrijven), adviseert ruim driekwart (79%) van deze bouwbedrijven de (potentiële) klanten over de mogelijkheden tot verduurzaming. Circa een op de vijf bouwbedrijven (21%) zet daar zelfs actief op in. Eveneens 21% van hen adviseert (potentiële) klanten niet actief, maar adviseert de klanten wel wanneer men vragen heeft over verduurzaming.

Geven van actief advies over verduurzaming advies

Basis: krijgt verzoeken of benadert actief (n=57)

- Nee, alleen als er vragen over komen.
- Ja, maar alleen voorafgaand aan een reguliere verbouwing.
- Ja, daar zetten wij actief op in.

H2. BOUWBEDRIJVEN

ACQUISITIE

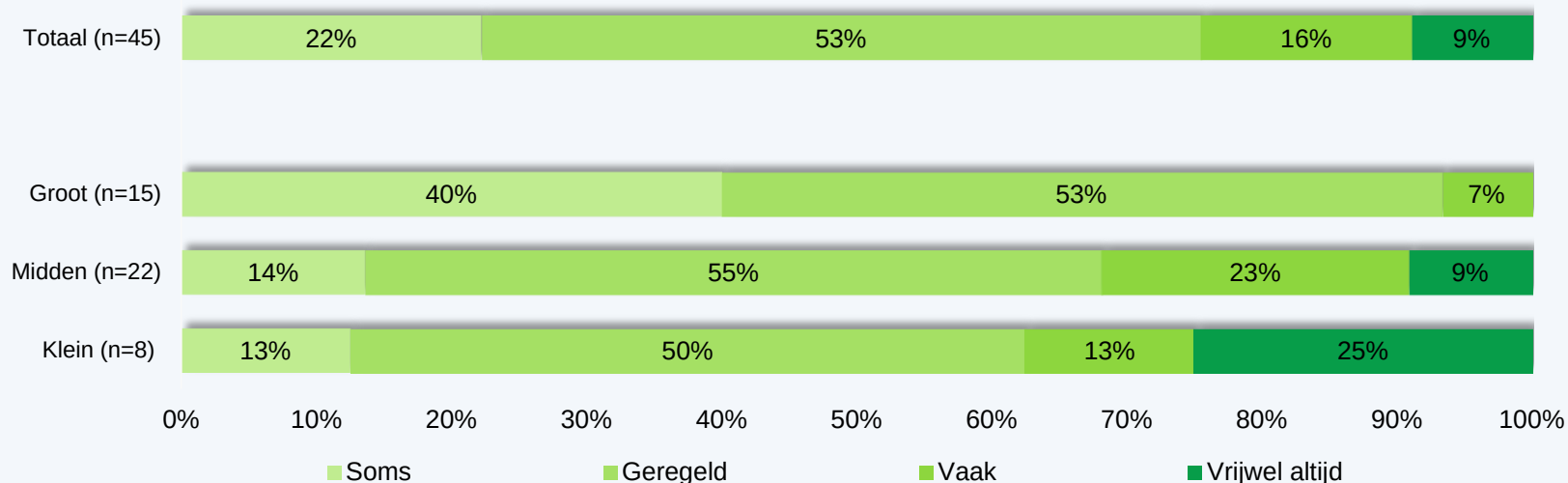
V17. Hoe vaak laten (potentiële) klanten hun woning verduurzamen op uw advies?

Circa driekwart van de bouwbedrijven merkt dat zijn adviezen opgevolgd worden door de klanten

Wanneer bouwbedrijven klanten geadviseerd hebben, worden deze adviezen over het algemeen ter harte genomen door de klanten (78%). De adviezen van circa een kwart (24%) van de bouwbedrijven worden vaak (16%) of zelfs vrijwel altijd (9%) overgenomen. Bij circa de helft van de bouwbedrijven worden de adviezen geregeld (53%) overgenomen door de klanten, een op de vijf (22%) bouwbedrijven merkt dat hun adviezen soms worden overgenomen. Bij geen enkel bouwbedrijf worden de adviezen vrijwel nooit gebruikt om de huizen te verduurzamen.

Opvolging adviezen verduurzaming

Basis: geeft advies (n=45)

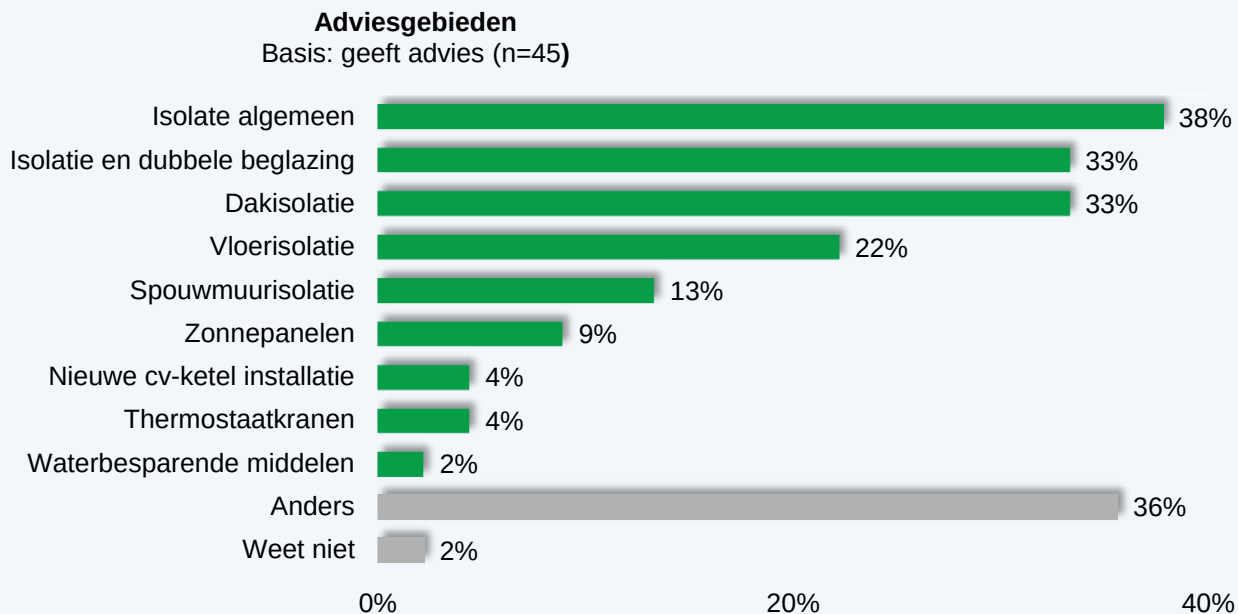
H2. BOUWBEDRIJVEN

ACQUISITIE

V18. Op welk gebied, met betrekking tot verduurzaming, adviseert u de potentiële klanten?

Men geeft meestal algemene isolatie adviezen

De bedrijven geven voornamelijk adviezen op het gebied van isolatie in het algemeen (38%), gevolgd door advies over het plaatsen van dubbele beglazing en dakisolatie (beide 33%).

H2. BOUWBEDRIJVEN

SAMENWERKEN

V19. Met welke partijen werkt u structureel samen in verduurzamingsprojecten voor particuliere woningeigenaren?

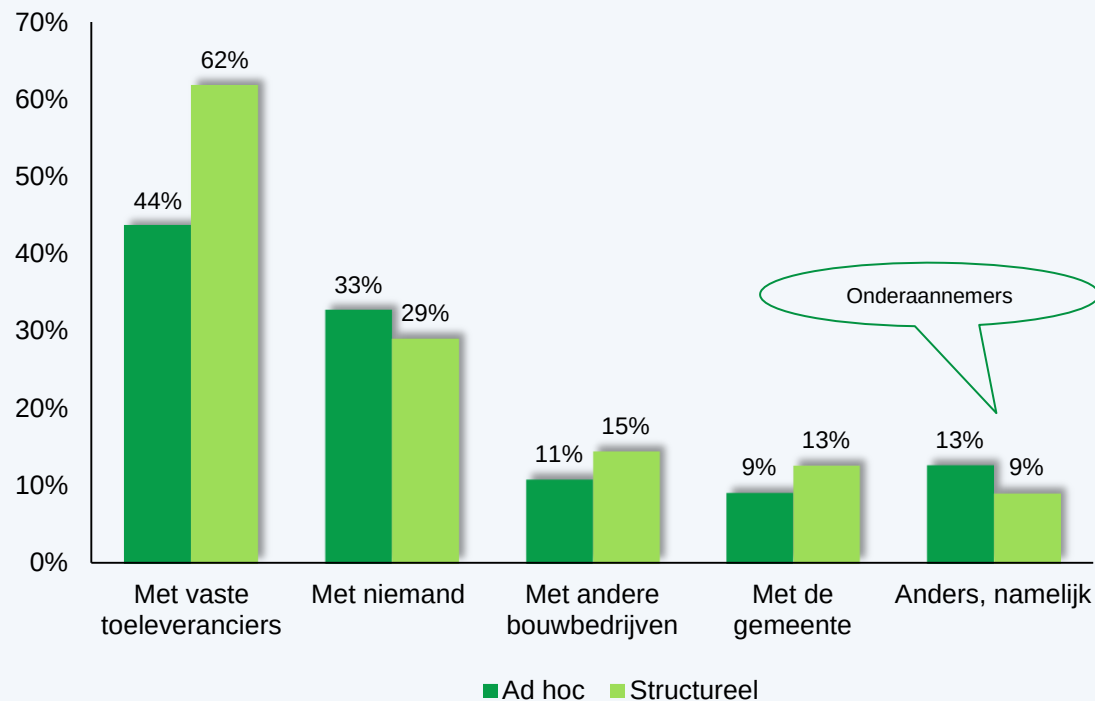
V20. Met welke partijen werkt u ad hoc samen in verduurzamingsprojecten voor particuliere woningeigenaren?

Meerderheid van bouwbedrijven werkt regelmatig samen met andere partijen

De ruime meerderheid van de bouwbedrijven (85%) werkt structureel of ad hoc met andere partijen samen in verduurzamingsprojecten voor woningeigenaren. Hierbij heeft men de voorkeur voor vaste toeleveranciers (62% structureel en 44% ad hoc). In mindere mate werkt men samen met bouwbedrijven uit de regio (15% structureel en 11% ad hoc) of met de gemeente (13% structureel en 9% ad hoc).

Partijen waarmee wordt samengewerkt

Basis: krijgt verzoeken (n=55)

H2. BOUWBEDRIJVEN

SAMENWERKEN

V21. Waarom werkt u met deze partijen samen?

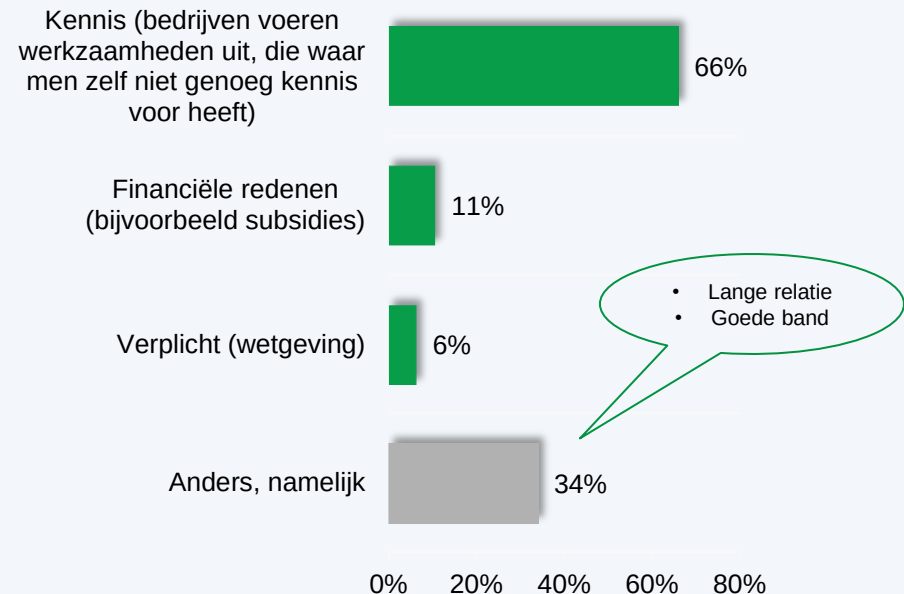
Circa twee derde van de bouwbedrijven werkt samen vanwege de kennis van de andere partijen

De meerderheid van de bouwbedrijven die wel eens samenwerken met andere bouwbedrijven binnen verduurzamingsprojecten doen dat vanwege de kennis van de samenwerkingspartners (66%). De partners voeren de werkzaamheden uit waar men zelf niet voldoende kennis over heeft.

Circa een op de tien bedrijven (11%) werkt juist samen met anderen vanwege bepaalde financiële voordelen zoals subsidieregelingen en 6% werkt (soms) samen omdat dat voor bepaalde werkzaamheden verplicht is.

Reden van samenwerken

Basis: werkt samen (n=47)

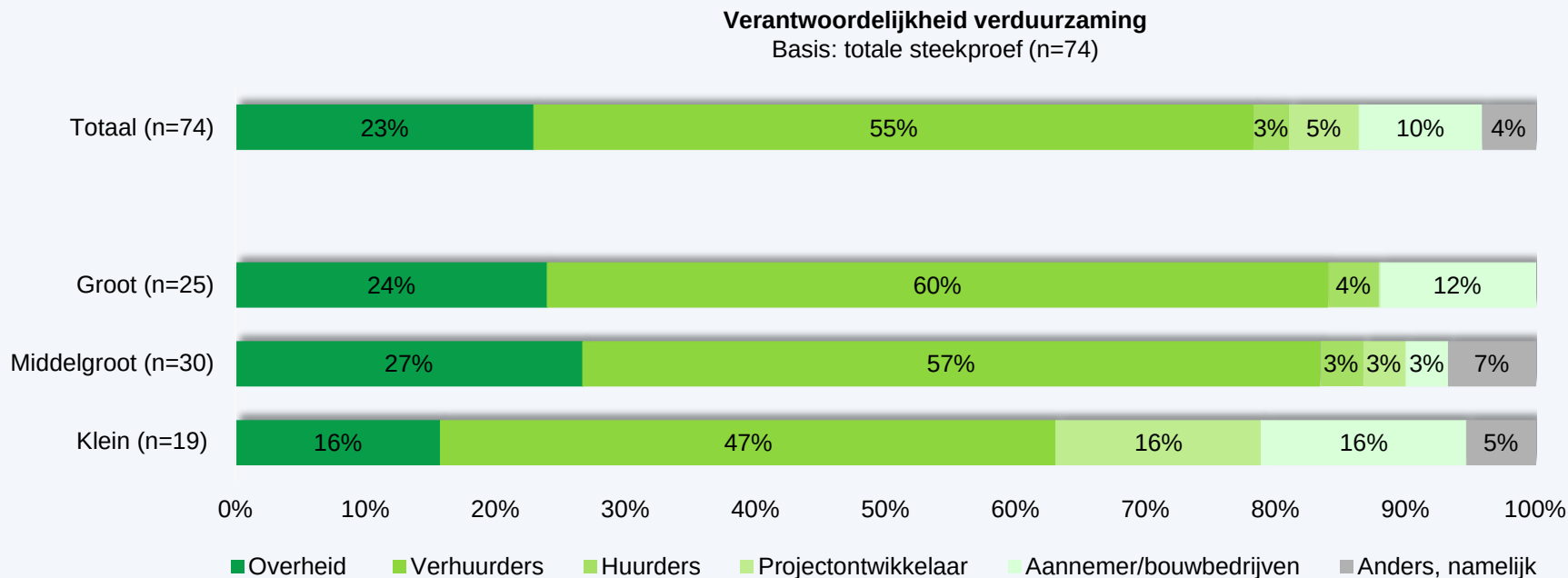
H2. BOUWBEDRIJVEN

VERANTWOORDELIJKHEID

V22. Als het gaat om de verduurzaming van de woningmarkt, waar ligt volgens u dan de meeste verantwoordelijkheid?

Verantwoordelijkheid voor de verduurzaming van de woningmarkt vaak bij verhuurders en woningeigenaren gelegd

Een kleine meerderheid van de bouwbedrijven legt de verantwoordelijkheid voor de verduurzaming van de woningmarkt bij verhuurders en woningeigenaren. Circa een kwart vindt de verduurzaming de verantwoordelijkheid van de overheid (23%) en een op de tien bouwbedrijven (10%) vindt dat de verantwoordelijkheid bij de aannemer en/of bouwbedrijven ligt. Slechts 5% wijst de projectontwikkelaars aan als verantwoordelijke en 3% de huurders van een particuliere woning.

H2. BOUWBEDRIJVEN

VERANTWOORDELIJKHEID

V23. Kunt u aangeven waarom de meeste verantwoordelijkheid wat u betreft ligt bij {projectontwikkelaar/aannemer}?

Projectontwikkelaar:

“Daar begint het allemaal. Die beginnen aan een product waar ze zoveel mogelijk aan kunnen verdienen. En uiteindelijk verdienen die meer dan mij. Bij hun begint het allemaal, maar wij worden dan wel verantwoordelijk gesteld wanneer het mis gaat.”

“De projectontwikkelaar weet waar die over praat en een particulier weet dat niet. Ze hebben er geen verstand van. De project ontwikkelaar is degene die er verstand van heeft en daarom moeten ze ook de verantwoordelijke zijn.”

“Daar begint het, het begin van een duurzame woning. Zij kunnen alles in kaart brengen vanaf het begin voordat er gebouwd gaat worden.”

Aannemer:

“De aannemers zijn altijd hoofdelijk aansprakelijk.”

“De aannemer moet met een compleet aanbod komen met de behoefte die nog niet bestaat, omdat ze reactief zijn in plaats van proactief. Bijvoorbeeld als een bewoner iets wil isoleren dan moet een totaal concept ontstaan qua financiering en de maatregelen.”

“Die kunnen er dan al op inspelen vanaf de bouw van de woningen. Dan hoeft je er daarna als eigenaar niet meer over na te denken.”

“Het begint bij de aannemers, als die de juiste voorstellen geven en juiste toelichting kan dat het verschil maken.”

“Omdat zij mede bepalen hoe er verduurzaamd wordt. Bijvoorbeeld wat gaan we doen, wat voor isolatie, wat voor materiaal etc. Bouwbedrijven zijn er bij betrokken vanaf de inkoop tot de uitvoering.”

H2. BOUWBEDRIJVEN

COMMUNICATIE

V24. Indien woningen door u worden verduurzaamd, welke informatie ontvangt de woningeigenaar dan?

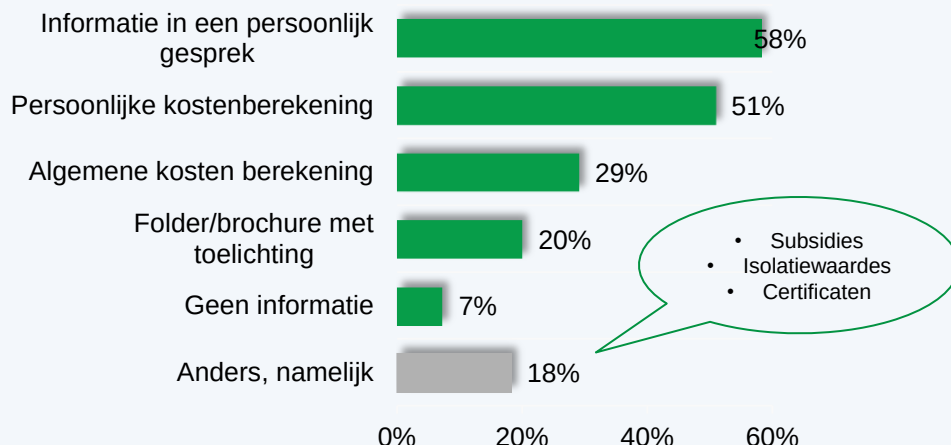
V25. Indien woningen door u worden verduurzaamd, op welke manier ontvangt de woningeigenaar dan informatie?

Informatie over de verbouwing wordt voornamelijk persoonlijk doorgegeven aan de klanten

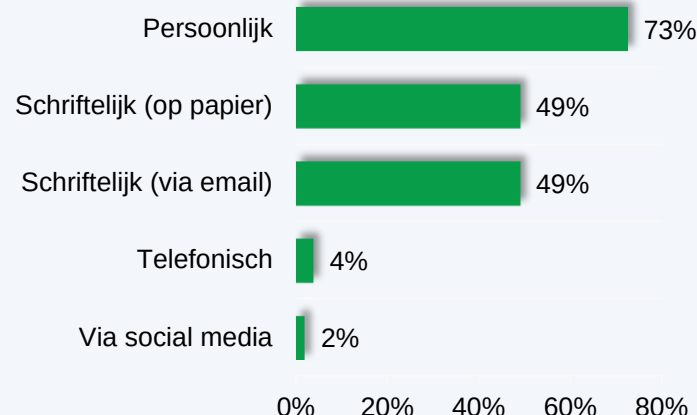
Wanneer de bouwbedrijven woningen verduurzamen, voorziet men de klant vrijwel altijd van informatie over de producten en de verbouwing. De klant ontvangt deze informatie voornamelijk in een persoonlijk gesprek (58%), maar ook door middel van een kostenberekening op maat (51%) of een algemene kosten berekening (29%). In 7% van de gevallen ontvangt de woningeigenaar geen specifieke informatie van de bouwbedrijven.

De informatie ontvangt men meestal persoonlijk (73%), maar circa de helft van de bedrijven (50%) stuurt de informatie (ook) schriftelijk toe op papier en/of via e-mail. Slechts een enkeling ontvangt de informatie telefonisch (4%) en de beschreven informatie wordt zelden via Social Media verspreid (2%).

Informatieverstrekking
Basis: krijgt verzoeken (n=55)

Manier van informeren
Basis: verstrekt informatie (n=51)

H2. BOUWBEDRIJVEN

ONDERSTEUNING

V26. Heeft u in de verduurzamingsmarkt voor kopers behoefte aan ondersteuning?

V27. Welke ondersteuning zou u willen en van wie? <open>

Een op de drie bouwbedrijven heeft behoefte aan ondersteuning verduurzamingsmarkt voor woningeigenaren

Circa een derde van de bouwbedrijven heeft behoefte aan ondersteuning binnen de verduurzamingsmarkt voor woningeigenaren. Vaak heeft men behoefte aan ondersteuning op het gebied van advies(tools), ondersteuning bij de communicatie richting de klanten en/of het aanbieden van subsidiemogelijkheden.

Adviestools:

“Ondersteuning in het advies geven en waarom het aantrekkelijk is/kan zijn om te verduurzamen.”

“Adviestools, dat ik iemand kan bellen of mailen voor advies voor specifieke vragen van klanten of dat ik het op het internet kan vinden.”

Ondersteuning communicatie:

“Er is een wildgroei aan informatie en dat is onduidelijk. Als dat vanuit de overheid of branchevereniging wordt verduidelijkt kan er heldere informatie richting de consument, waar de uitvoerder mee verder kan.”

“Vanuit Bouwend Nederland gerichte informatie over mogelijkheden van verduurzaming en de regelgeving hierover.”

“Een door de overheid aangestuurde partij die uitleg kan geven over de mogelijkheden wat betreft verduurzamen. Waar je op kan letten en misschien een rekensommetje wat het gaat kosten en opleveren.”

Subsidie:

“Een onafhankelijk adviseur die op de hoogte is van alle nieuwe ontwikkeling. Met name op het gebied van subsidie aanvragen, dit verschilt namelijk per provincie/gemeente.”

“Vanuit de overheid zou meer ondersteuning kunnen komen door bijvoorbeeld subsidies te geven en BTW is omhoog gegaan dus het kostenplaatje is groter geworden waardoor men minder vaak overgaat tot verduurzaming van de woning.”

H3

EIGENAREN KOOPWONING

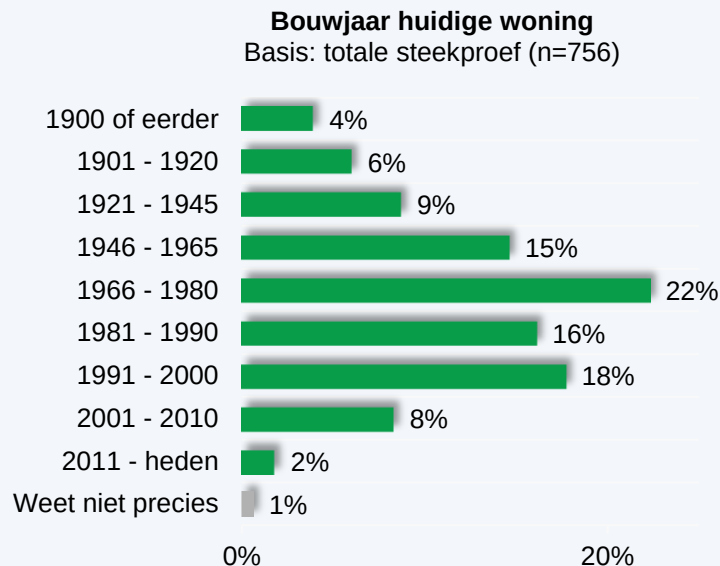
H3. WONINGEIGENAREN

ALGEMEEN

V1. Wat is het bouwjaar van uw huidige woning?

Circa een kwart van de eigenaren van een koopwoning heeft een woning die gebouwd is tussen 1966 en 1980

Bijna een kwart van de eigenaren van een koopwoning heeft een woning die gebouwd is tussen 1966 en 1980 (22%). Circa een op de zes bezit een woning die gebouwd is in de jaren '80 (16%) en een iets groter aandeel een woning uit de jaren '90 (18%). Met andere woorden: ruim de helft van de woningeigenaren heeft een woning die gebouwd is tussen 1966 en 2000 (56%). Voor woningen die tot 1980 gebouwd zijn, geldt dat deze vaker wel dan niet zijn verduurzaamd. Voor woningen die na 1980 zijn gebouwd, geldt het omgekeerde. De meest waarschijnlijke verklaring is dat deze woningen al relatief duurzaam zijn en dus niet 'verduurzaamd' hoeven te worden. Woningen in de drie grote steden (en agglomeraties) zijn gemiddeld wat ouder dan woningen in andere delen van het land.

H3. WONINGEIGENAREN

ALGEMEEN

V2. Hoe lang woont u in uw huidige woning?

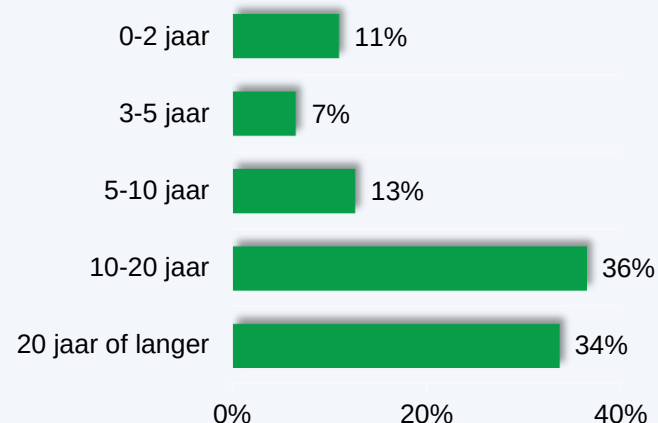
Zeven op de tien eigenaren wonen langer dan tien jaar in de huidige woning

Circa een op de drie woningeigenaren woont al meer dan 20 jaar in de huidige woning (34%), terwijl ongeveer een op de tien er niet langer dan twee jaar woont (11%). Hoe langer men de huidige woning bewoont, des te groter de kans dat deze verduurzaamd is. Voor woningeigenaren die er tien jaar of korter wonen, geldt dat hun woning vaker niet dan wel verduurzaamd is. Voor woningeigenaren die hun huidige woning meer dan tien jaar bewonen, geldt het omgekeerde. Van de woningeigenaren in het noorden van het land geeft 50% aan al meer dan 20 jaar in de huidige woning te wonen. Daarmee zijn zij een stuk honkvaster dan de eigenaren in andere regio's.

Wanneer de woningeigenaren hun eigen woning met een rapportcijfer mogen beoordelen, krijgt de woning gemiddeld een 8,0. Een kwart geeft de woning een 9 of 10 (25%) en afgerond 1% beoordeelt de eigen woning met een onvoldoende. Voor verduurzaamde woningen geldt dat het rapportcijfer hoger is dan voor woningen die nog niet verduurzaamd zijn (8,1 versus 7,7). Woningen in het zuiden en oosten van het land worden met een 8,1 gewaardeerd en woningen in het noorden en westen met een 8,0. De woningen in de drie grote steden krijgen een wat lagere beoordeling: 7,7.

Woonachtig in huidige woning

Basis: totale steekproef (n=756)

H3. WONINGEIGENAREN

ALGEMEEN

V4. Wat is de staat van het onderhoud aan uw woning?

V5. U heeft aangegeven dat uw woning achterstallig onderhoud heeft. Kunt u toelichten wat niet goed onderhouden is?

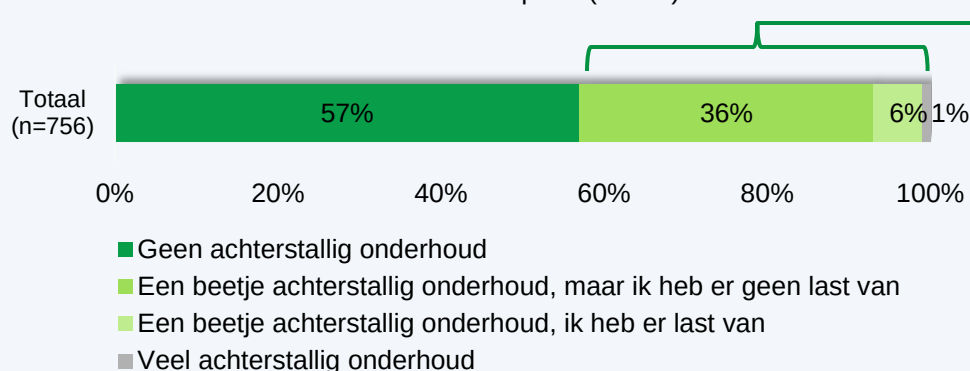
Bijna drie op de vijf woningeigenaren hebben geen achterstallig onderhoud aan de woning

Bijna drie op de vijf woningeigenaren geven aan dat er geen sprake is van achterstallig onderhoud van de woning (57%). In 42% van de gevallen is sprake van een beetje achterstallig onderhoud, hoewel men daar in de meeste gevallen geen last van heeft (35% van het totaal). Eén op de honderd woningen heeft veel achterstallig onderhoud (1%). Woningen die niet verduurzaamd zijn, hebben vaker te maken met – in meer of mindere mate – achterstallig onderhoud (48%) dan woningen die wel verduurzaamd zijn (41%). Het zijn vooral de woningen in de grote steden waar sprake is van minstens enige mate van achterstallig onderhoud (67%). Dit aandeel is in de andere regio's een stuk lager, met name in het noorden des lands (31%).

Eigenaren van woningen met op zijn minst een beetje achterstallig onderhoud geven met name aan dat er binnen geschilderd moet worden (31%). Ongeveer een op de zeven geeft aan dat er sprake is van achterstallig onderhoud aan het dak (15%) en in de badkamer (eveneens 15%). Anderen noemen onderhoud in het algemeen (13%), onderhoud aan kozijnen, ramen en deuren (ook 13%), onderhoud in de keuken (12%), schilderwerk aan de buitenzijde van de woning (11%) en het schilderwerk van de kozijnen (10%). In niet verduurzaamde woningen met achterstallig onderhoud moet relatief vaak onderhoud worden gepleegd in de keuken en in het algemeen (beide 26%) alsmede onderhoud met betrekking tot isolatie (19%). In verduurzaamde woningen met achterstallig onderhoud gaat het vaak om het schilderwerk binnen (35%).

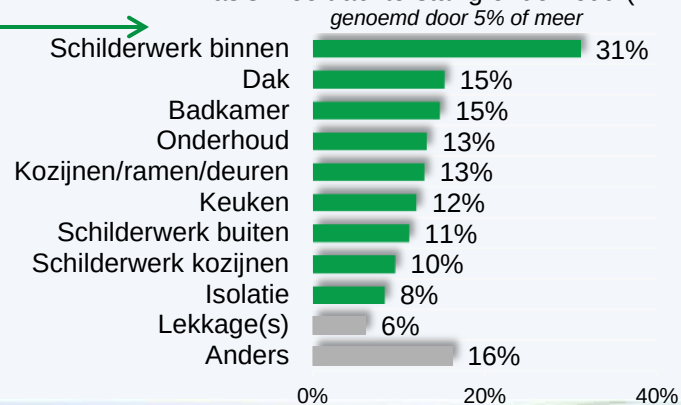
Staat van onderhoud eigen woning

Basis: totale steekproef (n=756)

Onderdelen met achterstallig onderhoud

Basis: heeft achterstallig onderhoud (n=268)

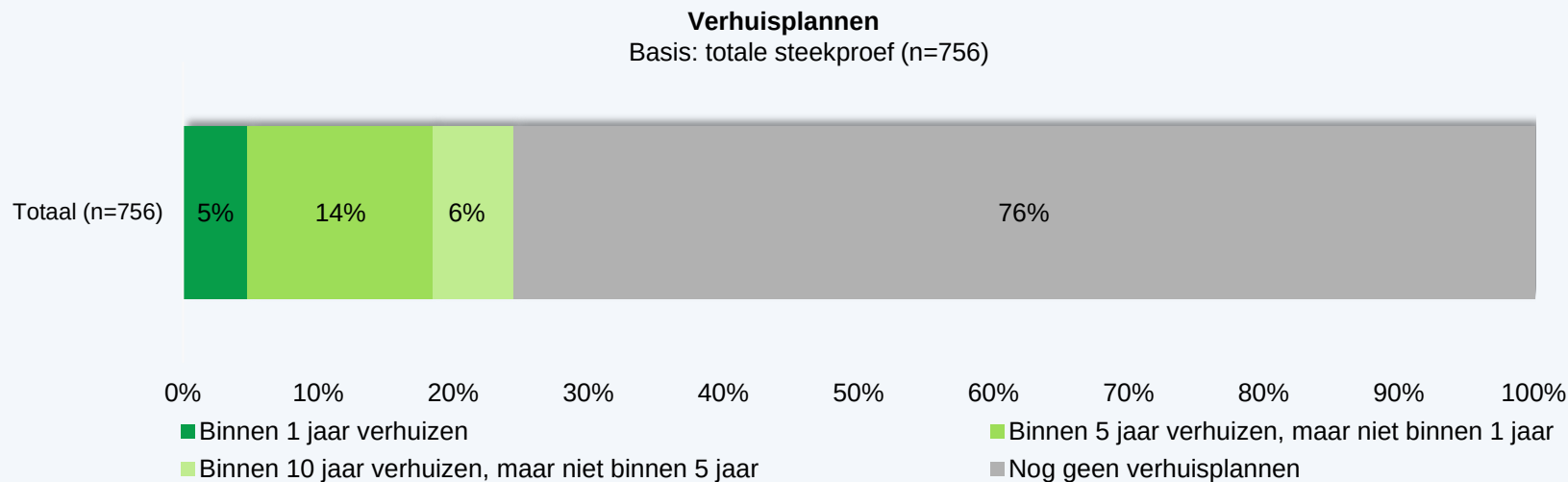
H3. WONINGEIGENAREN

ALGEMEEN

V6A. Hoe lang bent u van plan in uw huidige woning te blijven wonen?

Ruime meerderheid van de woningeigenaren heeft geen verhuisplannen

Ongeveer driekwart van de woningeigenaren geeft aan geen verhuisplannen te hebben (76%), terwijl een op de twintig van plan is om binnen nu en een jaar te verhuizen (5%). Eigenaren van woningen die niet verduurzaamd zijn, hebben vaker verhuisplannen dan eigenaren van woningen die wel verduurzaamd zijn (41% versus 19%). Eigenaren uit het oosten van het land hebben vaker verhuisplannen dan gemiddeld (33%). In het noorden van het land komen de plannen om binnen nu en tien jaar te verhuizen daarentegen het minst vaak voor (18%).

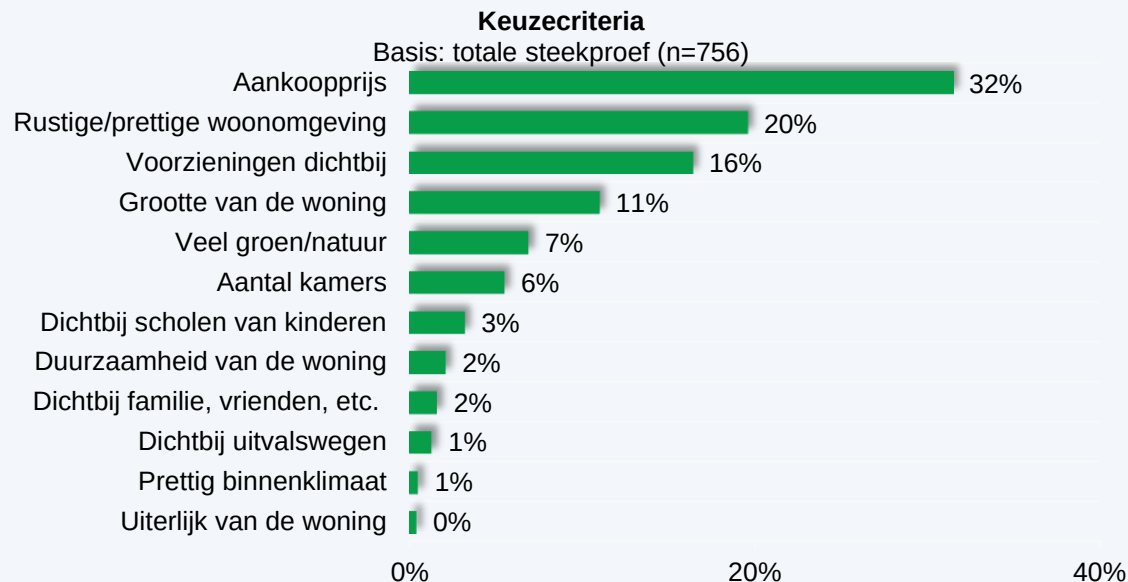
H3. WONINGEIGENAREN

ALGEMEEN

V6. Stel dat u een nieuwe koopwoning zou mogen uitzoeken. Welke keuzecriteria vindt u dan belangrijk?

Prijs is belangrijkste keuzecriterium bij de aankoop van een nieuwe woning

Iets meer dan drie op de tien woningeigenaren noemen de prijs een belangrijk keuzecriterium bij de aankoop van een nieuwe woning (32%). Hoewel prijs het vaakst genoemd wordt als criterium valt op dat prijs voor een meerderheid kennelijk van ondergeschikt belang is (68%). Een op de vijf noemt een prettige / rustige woonomgeving (20%) en 16% neemt de nabijheid van voorzieningen in de overwegingen mee (16%). Ook de grootte van de woning wordt door minstens een op de tien genoemd (11%). De duurzaamheid van de woning speelt nauwelijks een rol in het aankoopproces: dit wordt door 2% van de woningeigenaren genoemd. Eigenaren van woningen die niet verduurzaamd zijn, wegen de prijs vaker mee dan eigenaren van woningen die wel verduurzaamd zijn (38% versus 29%). In alle regio's, met uitzondering van het oosten, wordt de aankoopprijs het vaakst als keuzecriterium genoemd; in het noorden van het land zelfs door 48%. In het oosten is de prettige / rustige woonomgeving het belangrijkste keuzecriterium (35%). Wat verder opvalt, is dat duurzaamheid van de woning nergens zo'n grote rol speelt als in het oosten. In die regio neemt 7% de duurzaamheid mee als keuzecriterium; in de andere regio's is dit aandeel nergens hoger dan 1%.

H3. WONINGEIGENAREN

DUURZAAMHEID

V7. In hoeverre vindt u de volgende maatschappelijke onderwerpen belangrijk? <toelichting>

Duurzaamheid is het op drie na belangrijkste maatschappelijke thema, achter gezondheidszorg, milieu en economie

Duurzaamheid wordt door de particuliere woningeigenaren het op drie na belangrijkste maatschappelijke thema gevonden (81% vindt duurzaamheid in meer of mindere mate belangrijk). Thema's die belangrijker gevonden worden, zijn achtereenvolgens gezondheidszorg (95%), milieu (84%) en economie (82%). De woningmarkt wordt als maatschappelijk thema een stuk minder belangrijk gevonden: 46% noemt dit thema (zeer) belangrijk. Het belang dat men aan de woningmarkt hecht, is ongeveer net zo groot als de mate waarin men de immigratie en vee-industrie belangrijk vindt (beide 45%) en wat groter dan het belang dat men hecht aan ontwikkelingssamenwerking (40%).

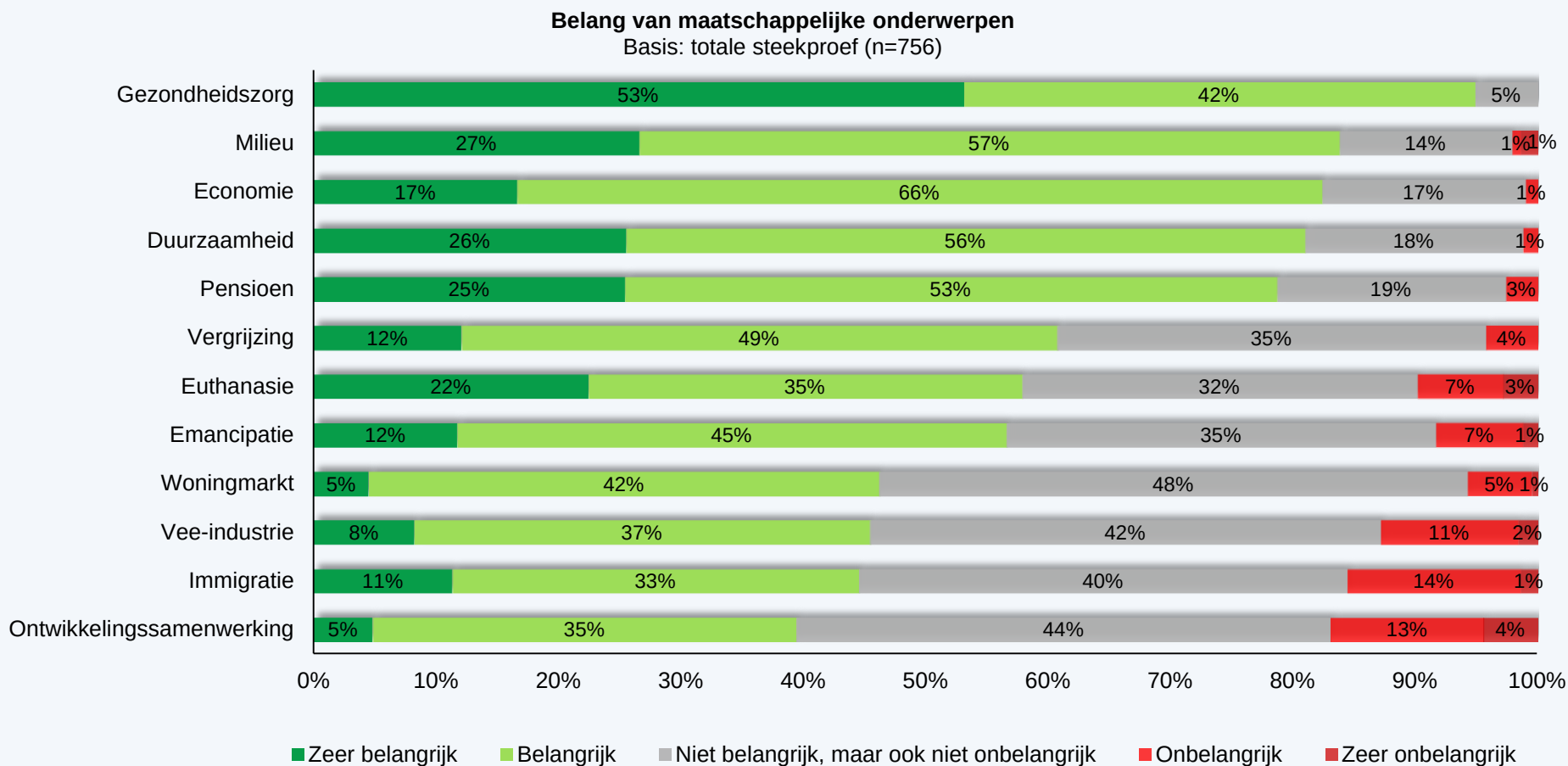
In het najaar van 2015 heeft Team Vier eveneens onderzoek gedaan naar het belang van maatschappelijke thema's, destijds onder een steekproef van Nederlanders van 18 jaar en ouder. Opvallend is dat de woningmarkt in dat onderzoek aanmerkelijk belangrijker gevonden werd (63%). Naar alle waarschijnlijkheid is hier vooral sprake van een steekproefeffect: voor Nederlanders die geen woning bezitten, is wordt het thema kennelijk aanmerkelijk belangrijker gevonden. Daarnaast kan sprake zijn van een 'effect in de tijd': de recente berichtgeving over positieve ontwikkelingen in de woningmarkt leiden er mogelijk toe dat de thematiek minder belangrijk gevonden wordt. Het belang van het thema duurzaamheid is in dat onderzoek niet uitgevraagd.

Duurzaamheid wordt vooral in de grote steden een belangrijk maatschappelijk thema gevonden (90%). Ook in het noorden en oosten hecht men meer dan gemiddeld belang aan duurzaamheid (achtereenvolgens 86% en 85%). In het zuiden (76%) en westen (74%) is het gepercipieerde belang minder groot. Eigenaren van een verduurzaamde woning vinden het thema belangrijker dan eigenaren van een niet-verduurzaamde woning (84% versus 72%). Het belang van de woningmarkt als maatschappelijk thema is vooral groot in het oosten van het land (60%) en in iets mindere mate in het noorden van het land (55%). In de drie grote steden (45%), het zuiden (43%) en het westen (36%) wordt het thema minder belangrijk gevonden dan gemiddeld. Er is hier geen sprake van een verschil tussen eigenaren van een woning die verduurzaamd is en eigenaren van een woning die (nog) niet verduurzaamd is.

H3. WONINGEIGENAREN

DUURZAAMHEID

V7. In hoeverre vindt u de volgende maatschappelijke onderwerpen belangrijk? <grafische weergave>

H3. WONINGEIGENAREN

DUURZAAMHEID

V8. Wanneer u duurzaam hoort, waar denkt u dan aan? <spontaan>

Duurzaamheid wordt vaak spontaan geassocieerd met het milieu

Wanneer woningeigenaren vrijelijk mogen associëren met het begrip 'duurzaam', denken zij in eerste instantie vooral aan het milieu. Duurzaam wordt door hen geassocieerd met 'goed voor het milieu', 'milieubewust', 'milieu ontlastend' en 'natuur' (34%). Ruim een kwart geeft aan bij 'duurzaam' te denken aan 'dat iets langer meegaat', 'lange levensduur', 'langdurig gebruik' en 'lange termijn' (27%). Andere associaties die door meer dan een op de tien woningeigenaren genoemd worden, zijn 'goed voor de mens / wereld / toekomst' (16%), 'energie / duurzame energie / energiezuinig / energiegebruik' (15%) en 'geen verspilling' (eveneens 15%).

Eigenaren van een verduurzaamde woning koppelen vaker dan eigenaren van woningen die niet verduurzaamd zijn terug dat 'duurzaam' te maken heeft met het milieu (37% versus 25%), dat met een langere levensduur (29% versus 21%) en dat het goed is voor de mens (18% versus 9%). Eigenaren van een woning die niet verduurzaamd is, noemen juist vaker 'geen verspilling' (19% versus 13%).

Associaties met duurzaamheid (spontaan)

Basis: totale steekproef (n=756)

H3. WONINGEIGENAREN

DUURZAAMHEID

V9. Duurzaam kan staan voor de volgende aspecten. Kunt u aangeven in hoeverre u de volgende aspecten bij duurzaam vindt passen?

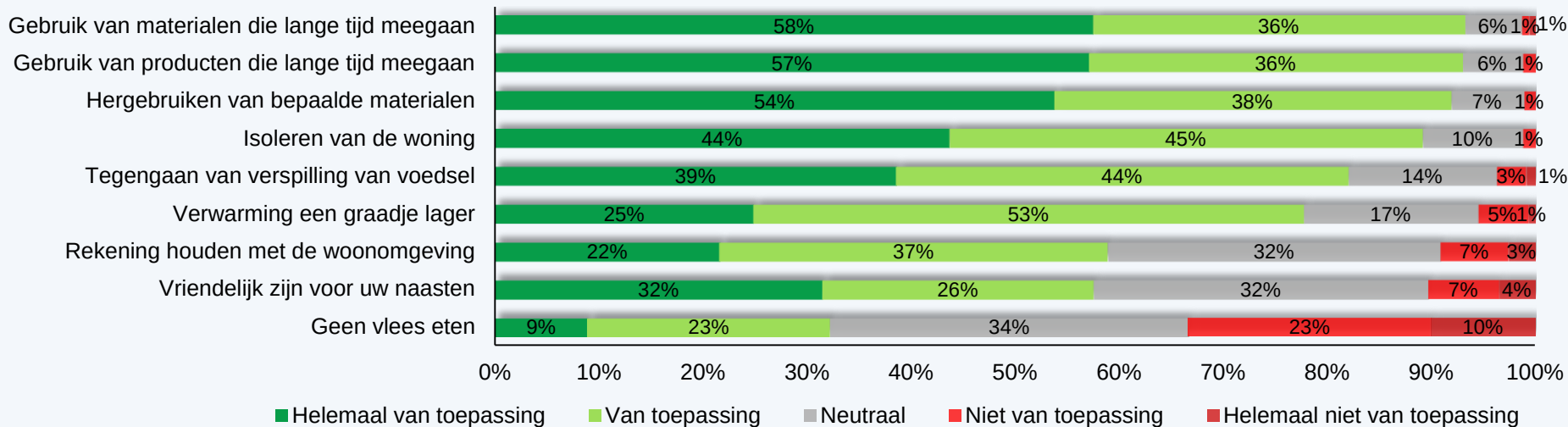
Met ziet duurzaamheid als het hergebruiken van bepaalde spullen, alsmede het gebruik van producten die lange tijd meegaan

Duurzaamheid is voor woningeigenaren het hergebruiken van bepaalde onderdelen / materialen (93%), alsmede het gebruik van producten en materialen die lange tijd meegaan (92%). Ook het isoleren van de woning vindt een ruime meerderheid van de particuliere woningeigenaren in meer of mindere mate op het begrip duurzaamheid van toepassing (89%).

Opvallend: alle geholpen associaties worden door eigenaren van verduurzaamde woningen vaker van toepassing gevonden op duurzaamheid dan door eigenaren van woningen die (nog) niet verduurzaamd zijn. Er zijn twee uitzonderingen die de regel bevestigen. In de eerste plaats valt het verschil grotendeels weg als het gaat om het isoleren van de woning (90% verduurzaamde woning versus 87% niet-verduurzaamde woning). In de tweede plaats vinden eigenaren van woningen die (nog) niet verduurzaamd zijn het niet eten van vlees vaker van toepassing op duurzaamheid dan eigenaren van verduurzaamde woningen (38% versus 30%; totaal: 32%). De verschillen zijn het grootst waar het gaat om het vriendelijk zijn voor de naasten (63% verduurzaamde woning versus 46% niet-verduurzaamde woning; totaal: 58%) en het tegen gaan van verspilling van voedsel (86% verduurzaamde woning versus 46% niet-verduurzaamde woning; totaal: 58%) en het tegen gaan van verspilling van voedsel (86% verduurzaamde woning versus 46% niet-verduurzaamde woning; totaal: 58%).

Associaties met duurzaamheid (geholpen)

Basis: totale steekproef (n=756)

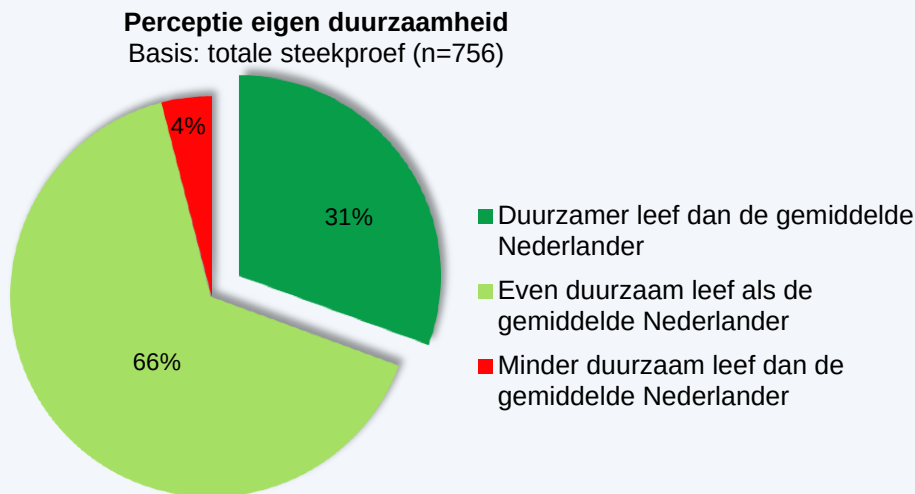
H3. WONINGEIGENAREN

DUURZAAMHEID

V10. In hoeverre vindt u uzelf meer of minder duurzaam leven ten opzichte van de gemiddelde Nederlander? Ik heb het idee dat ik:

Circa een op de drie woningeigenaren vindt zichzelf duurzamer leven dan anderen

Ongeveer drie op de tien woningeigenaren vinden van zichzelf dat zij duurzamer leven dan de gemiddelde Nederlander (31%), terwijl maar 4% aangeeft minder duurzaam te leven dan het gemiddelde. De rest – circa twee derde – geeft aan even duurzaam te leven als de gemiddelde Nederlander (66%). Op basis van deze resultaten mogen we veronderstellen dat sprake is van een overschatting van het eigen 'duurzaamheidsgedrag'. Eigenaren van een woning die verduurzaamd is vinden vaker dat ze duurzamer zijn dan eigenaren van woningen die niet verduurzaamd zijn (33% versus 25%). Verder valt op dat vooral woningeigenaren in de drie grote steden van zichzelf vinden dat ze duurzamer leven dan de gemiddelde Nederlander (46%). Dit aandeel is in de andere regio's nergens hoger dan 32% (oosten). De overschatting van het eigen duurzaamheidsgedrag is in de drie grote steden het grootst en in het oosten en noorden het geringst.

H3. WONINGEIGENAREN

DUURZAAMHEID

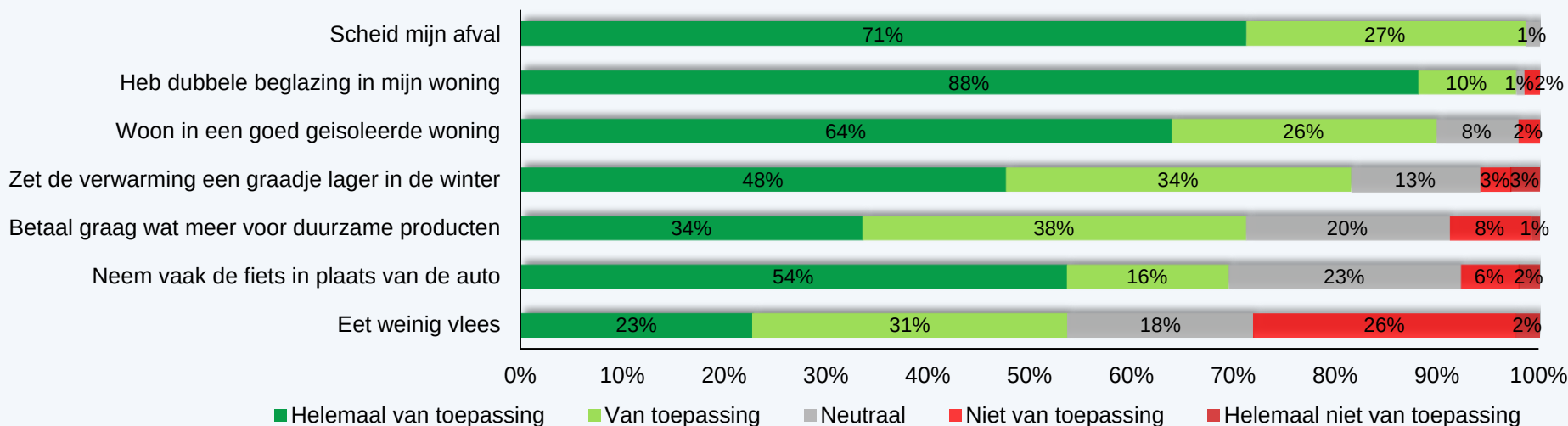
V11. Waar blijkt dat uit?

Men vindt zichzelf voornamelijk duurzamer leven doordat men zijn afval scheidt

Woningeigenaren die zichzelf duurzamer vinden dan de gemiddelde Nederlander geven bijna zonder uitzondering aan dat zij hun afval scheiden (99%). Ook heeft men bijna zonder uitzondering een woning met dubbele beglazing (98%). In beide gevallen is de vraag gerechtvaardigd of dit hen echt duurzamer maakt dan gemiddeld. Negen op de tien geven aan in een goed geïsoleerde woning te wonen (90%). Dit aandeel is onder eigenaren van een verduurzaamde woning (nota bene: die zichzelf duurzamer vinden dan gemiddeld) hoger dan onder eigenaren van een niet-verduurzaamde woning (met dezelfde kanttekening): 93% versus 79%. Ruim vier op de vijf geven aan de verwarming in de winter een graadje lager te zetten (82%). Dit geldt vooral voor eigenaren van verduurzaamde woningen (90%) en in veel mindere mate voor eigenaren van niet-verduurzaamde woningen (51%).

Zeven op de tien woningeigenaren vinden zichzelf duurzamer dan de gemiddelde Nederlander omdat zij graag wat meer betalen voor duurzame producten (71%) en / of vaak de fiets nemen in plaats van de auto (70%). Ruim de helft geeft aan duurzamer te zijn omdat zij weinig vlees eten (54%).

Indicatoren duurzaamheid
Basis: vindt zichzelf duurzamer dan anderen (n=232)

H3. WONINGEIGENAREN

DUURZAAMHEID IN WONING

V12. Weet u wat het energielabel van uw woning is?

V12A. Heeft u een definitief energielabel van uw woning?

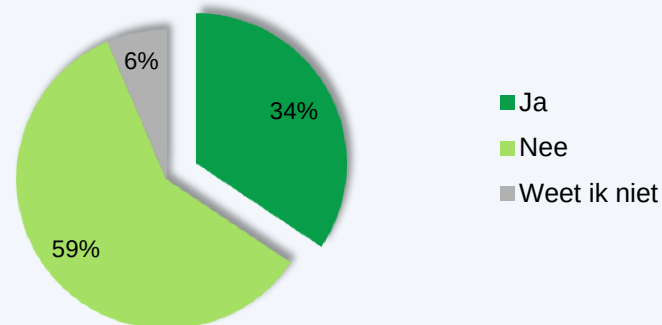
Een kleine meerderheid weet niet wat het energielabel van de woning is. Wanneer men het energielabel wel weet, beschikt een derde over een definitief label

Een meerderheid van de woningeigenaren weet niet wat het energielabel van hun woning is (59%). Dit geldt voor eigenaren van woningen die wel verduurzaamd zijn in dezelfde mate als eigenaren van woningen die (nog) niet verduurzaamd zijn (60% versus 58%). Circa twee op de vijf eigenaren zeggen dus wel het energielabel van hun woning te weten (41%). Dit aandeel is met name hoog in het oosten van het land (52%) en een stuk lager in de andere regio's, met name in de drie grote steden (33%).

Van degenen die zeggen te weten wat het energielabel van hun woning is, kan 95% ook het (vermeende) energielabel noemen. Met andere woorden: de groep die niet weet wat het energielabel is, is in de praktijk groter dan eerder genoemde 59%. Degenen die zeggen te weten wat het energielabel van hun woning is en het label kunnen noemen, geeft 29% aan een woning met energielabel C te bezitten. Een kwart bezit een woning met energielabel B (25%) en 16% met energielabel A. Drie op de tien woningeigenaren bezitten een woning met energielabel D of lager (30%).

Woningeigenaren die zeggen te weten wat het energielabel van hun woning is, geven in ongeveer een derde van de gevallen aan dat het om een definitief label gaat (34%). Voor circa drie op de vijf geldt dat het energielabel niet definitief is (59%) en de rest moet het antwoord schuldig blijven (6%). Eigenaren van woningen die (nog) niet verduurzaamd zijn geven vaker dan bezitters van een verduurzaamde woning aan dat het energielabel definitief is (46% versus 30%). Het aandeel in de grote steden dat een definitief energielabel heeft, is een stuk lager dan gemiddeld (15%) en fors lager dan in de andere regio's (minimaal 35% in het noorden van het land).

Definitief energielabel
Basis: weet energielabel (n=298)

H3. WONINGEIGENAREN

DUURZAAMHEID IN WONING

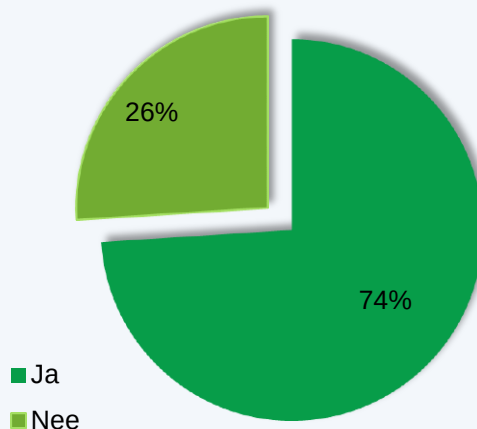
V13. Heeft u uw woning verduurzaamd (dat wil zeggen: duurzamer gemaakt)? (Bijvoorbeeld dubbele beglazing, isolatie, spouwmuur opvullen, zonnepanelen)?

Circa drie op de vier woning bezitters heeft de eigen woning duurzamer gemaakt

Circa driekwart van de woningeigenaren geeft aan dat zij de eigen woning duurzamer hebben gemaakt: 74%. Ongeveer een kwart heeft dat dus (nog) niet gedaan (26%). Hoe hoger de WOZ-waarde van de woning, des te vaker heeft de woningeigenaar de woning verduurzaamd. Dit aandeel loopt op van 59% onder bezitters van een woning met een WOZ-waarde van minder dan € 150.000,- tot 95% onder bezitters van een woning met een WOZ-waarde van meer dan € 500.000,-. Het aandeel verduurzaamde woningen is het grootst in de grote steden (78%) en het geringst in het noorden van het land (65%).

Woning verduurzaamd

Basis: totale steekproef (n=756)

H3. WONINGEIGENAREN

DUURZAAMHEID IN WONING

V14. Hoe heeft u uw woning verduurzaamd?

Verduurzaming meestal door plaatsen dubbele beglazing

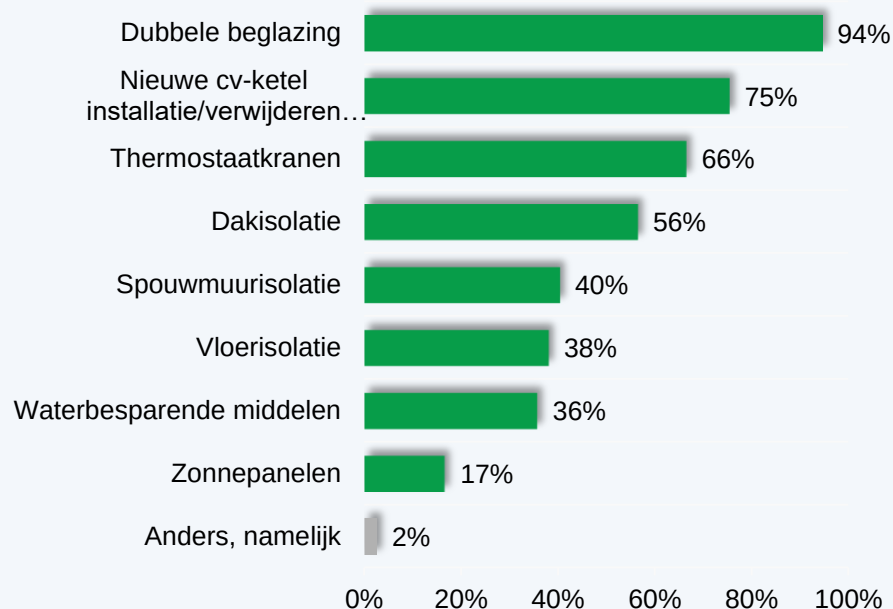
Woningeigenaren die hun woning verduurzaamd hebben, deden dat het vaakst door dubbele beglazing aan te (laten) brengen (94%). Andere maatregelen die door meer dan de helft van de woningeigenaren zijn getroffen, zijn achtereenvolgens het installeren van een nieuwe CV-ketel, dan wel het verwijderen van een geiser of gaskachel (75%), het aanbrengen van thermostaatkranen (66%) en het aanbrengen van dakisolatie (56%). Andere maatregelen worden minder vaak genoemd.

Ongeveer een op de zes woningeigenaren geeft aan zonnepanelen te hebben aangebracht (17%). Uitgaande van ongeveer vier miljoen eigen woningen in Nederland komt dit neer op $(74\% \times 17\% = 13\%)$ ruim 500.000 woningen. Dit lijkt een overschatting ten opzichte van de werkelijkheid: halverwege 2015 rapporteerde de Groene Courant ongeveer 280.000 huishoudens met zonnepanelen in Nederland (daarbij inbegrepen ongetwijfeld ook een groep huurders). Sociale wenselijkheid zou de oorzaak kunnen zijn van de overschatting. Een andere mogelijkheid is dat deze woningeigenaren wel de intentie hebben om zonnepanelen aan te schaffen, maar dat tot op heden nog niet gedaan hebben. Zonnepanelen treffen we vooral aan in het oosten en zuiden van het land (23% en 21%) en in veel mindere mate in de grote steden (5%).

Gemiddeld heeft men 4,2 maatregelen getroffen om de woning te verduurzamen. In de grote steden ligt dit gemiddelde (3,6) een stuk lager dan in de andere regio's. Woningeigenaren in het oosten van het land die hun woning verduurzaamd hebben, spannen de kroon met gemiddeld 4,7 maatregelen.

Wat heeft men verduurzaamd aan de woning?

Basis: heeft verduurzaamd (n=571)

H3. WONINGEIGENAREN

DUURZAAMHEID IN WONING

V15. Was de verduurzaming een aparte verbouwing of nam u de verduurzaming mee als onderdeel van een grotere verbouwing. Met andere woorden: Heeft u toen ook nog andere zaken verbouwd binnen uw woning? Of heeft u alleen uw woning duurzamer gemaakt?

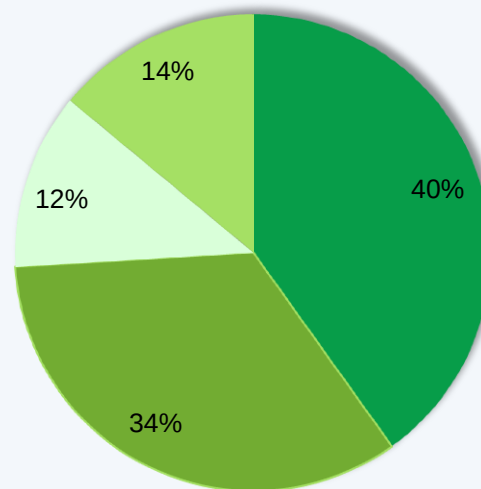
Twée op de vijf woningeigenaren zien verduurzaming als separate verbouwing

Verduurzamen van de woning is voor de woningeigenaren een heel bewuste keuze en in veel gevallen niet iets dat met een verbouwing wordt 'meegenomen'. Twee op de vijf woningeigenaren die hun woning verduurzaamd hebben geven aan dat ze van het verduurzamen een aparte klus hebben gemaakt (40%). In ongeveer een op de drie gevallen heeft de woningbezitter gelijktijdig ook andere zaken in de woning verbouwd (34%). Circa een op de acht deed hetzelfde, zij het niet gelijktijdig (12%). Dit is opvallend, want de bouwbedrijven hebben de perceptie dat men de verduurzaming juist meeneemt als onderdeel van een grotere verbouwing.

Het verduurzamen als *stand alone* klus gebeurt vooral in het noorden van het land (57%). Men gaat daar dus, meer dan in de andere regio's, relatief vaak speciaal aan de slag om de woning te verduurzamen. In de grote steden gebeurt dat veel minder vaak (19%). Daar kiest men veel vaker om de woning te verduurzamen als men gelijktijdig ook andere zaken in de woning verbouwt (54%).

Relatie verduurzaming en verbouwing

Basis: heeft verduurzaamd (n=571)

- Ik heb mijn woning alleen duurzamer gemaakt
- Ik heb toen meteen andere zaken van mijn woning verbouwd
- Ik heb ook andere zaken aan mijn woning verbouwd, maar dat was niet gelijktijdig met de verduurzaming
- Anders, namelijk

H3. WONINGEIGENAREN

DUURZAAMHEID IN WONING

V16. Wat waren de belangrijkste redenen om uw woning te verduurzamen?

De belangrijkste reden om de woning te verduurzamen is te besparen of om meer rendement te realiseren

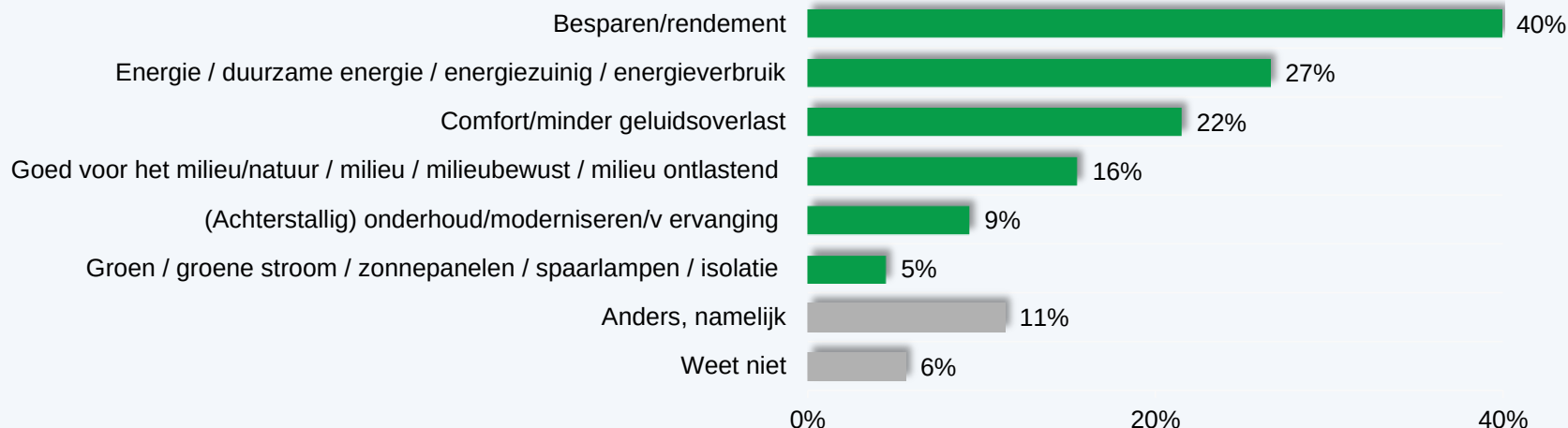
Twee op de vijf woningeigenaren die hun woning hebben verduurzaamd, deden dat vooral om te besparen of meer rendement te realiseren (40%). Dit sluit aan bij het beeld dat de bouwbedrijven hadden over de redenen voor verduurzaming van de woningen. Ruim een kwart koos voor het verduurzamen van de woning om het energieverbruik te beperken, energiezuiniger te worden (27%), terwijl circa een op de vijf verduurzaamde omwille van meer comfort of minder geluidsoverlast (21%). Ongeveer een op de zes ging aan de slag omdat verduurzaming goed is voor het milieu (15%). Redenen die nauwelijks een rol spelen bij de verduurzaming van de woning zijn – onder andere – de waardevermeerdering van de woning en de subsidie die men – mogelijk – ontvangt (beide afgerond door 1% genoemd).

In het westen, oosten en zuiden van het land verduurzaamde men met name om te besparen of meer rendement te genereren; in het noorden en de grote steden was het beperken van het energieverbruik de belangrijkste reden.

Belangrijkste redenen voor verduurzaming woning

Basis: heeft verduurzaamd (n=571)

Genoemd door 5% of meer

H3. WONINGEIGENAREN

DUURZAAMHEID IN WONING

V17. Heeft u (nog) plannen voor het verduurzamen van de woning?

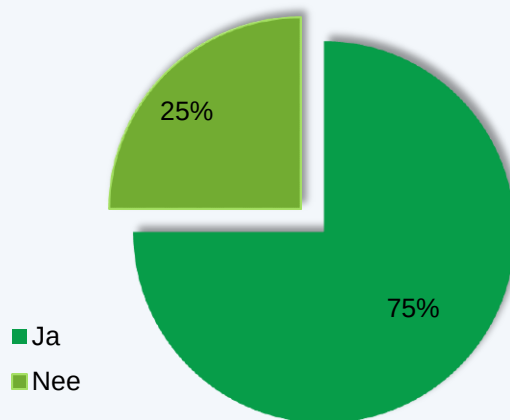
Een kwart van de woningeigenaren heeft plannen zijn woning te verduurzamen

Een kwart van de woningeigenaren heeft plannen om de woning te verduurzamen (25%). Driekwart heeft die plannen dus niet (75%). Het aandeel van de woningeigenaren dat al verduurzaamd heeft en plannen heeft om verder te verduurzamen is fractioneel lager dan het aandeel van de woningeigenaren dat niet verduurzaamd heeft en nu plannen heeft om dat wel te doen (24% versus 28%).

Plannen om te verduurzamen koestert men vooral in het noorden van het land (46%) en in veel mindere mate in de andere regio's (met een minimale score van 18% in de drie grote steden). Wanneer we de WOZ-waarde van de woning in ogenschouw nemen, is geen sprake van een duidelijk patroon als het gaat om de wens om te verduurzamen. Met andere woorden: anders dan bij de mate waarin de woningen verduurzaamd zijn, is het in dit geval niet zo dat de plannen om de woning te verduurzamen toenemen naarmate de WOZ-waarde van de woning hoger is.

Plannen voor verduurzaming woning

Basis: totale steekproef (n=756)

H3. WONINGEIGENAREN

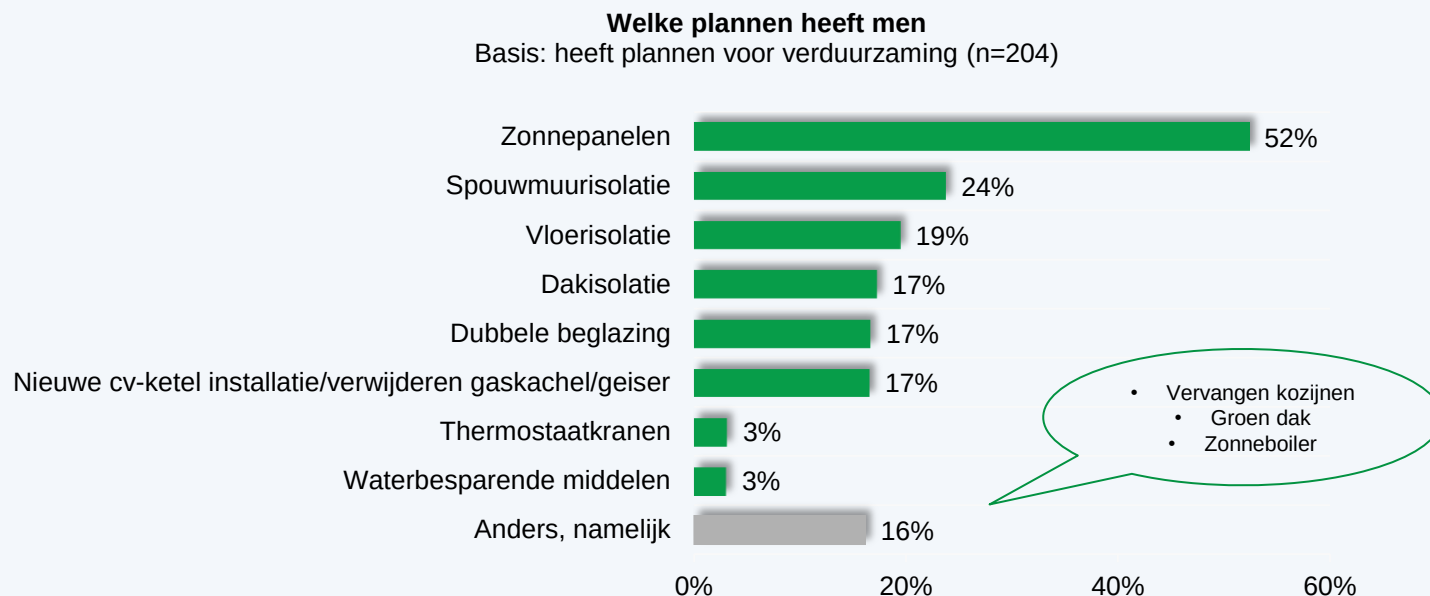
DUURZAAMHEID IN WONING

V18. Wat bent u van plan uit te laten voeren om uw woning te verduurzamen?

Men heeft voornamelijk plannen voor het plaatsen van zonnepanelen

Woningeigenaren met plannen om de woning te verduurzamen, koesteren vooral de wens om zonnepanelen aan te brengen (52%). Circa een kwart overweegt spouwmuurisolatie aan te brengen (24%) en ongeveer een op de vijf opteert voor vloerisolatie (19%). Circa een op de zes kiest voor dakisolatie, dubbele beglazing of een nieuwe CV-ketel (alle 17%). Degenen die de woning nog niet hebben verduurzaamd, hebben gemiddeld wat meer plannen dan degenen die dat al wel gedaan hebben (2,0 versus 1,6 plannen).

Omgerekend naar alle woningeigenaren heeft 13% de intentie om zonnepanelen op de woning te (laten) installeren. De animo is het geringst in de grote steden (22%) en het grootst in het noorden van het land (71%).

H3. WONINGEIGENAREN

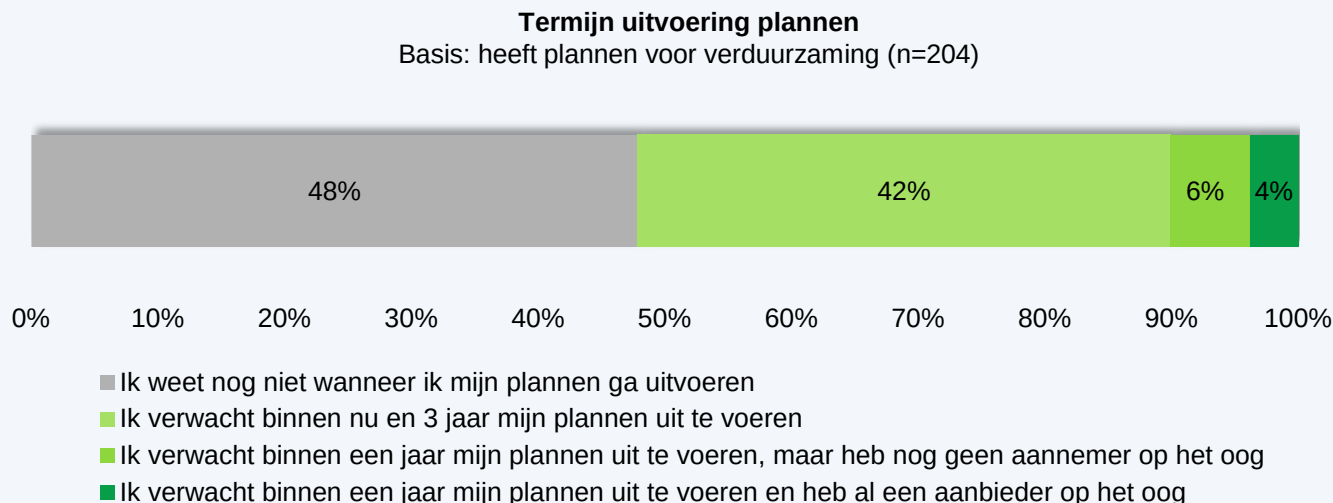
DUURZAAMHEID IN WONING

V19. Op welke termijn bent u van plan uw woning te verduurzamen?

Vier procent van de woningeigenaren met plannen, heeft concrete plannen voor de verduurzaming van de woning

Voor slechts een op de vijftientig woningeigenaren met plannen om de woning te verduurzamen, zijn deze plannen al zeer concreet: zij verwachten ze binnen een jaar uit te voeren en hebben al een aannemer op het oog om de klus te klaren (4%). Voor 6% zijn de plannen iets minder concreet: zij willen weliswaar binnen een jaar aan de slag, maar weten nog niet welke aannemer de klus gaat uitvoeren. Voor bijna de helft van de woningeigenaren met plannen om te verduurzamen, zijn de plannen nog zeer vaag: zij weten nog niet wanneer ze de plannen zullen uitvoeren (48%).

Opvallend genoeg is dit aandeel vooral groot onder degenen die hun woning nog niet verduurzaamd hebben (62%) en een stuk lager onder degenen die dat al wel hebben gedaan (42%). Met andere woorden: er kan sprake zijn van enige drempelvrees. Wanneer men de woning nog niet eerder verduurzaamd heeft, heeft men nog geen ervaring en vindt men het wellicht lastig om echt aan de slag te gaan.

H3. WONINGEIGENAREN

DUURZAAMHEID IN WONING

V20. Wat was het budget dat u beschikbaar had voor de laatst uitgevoerde klus met betrekking tot de verduurzaming van uw woning?

V20A. Wat is het budget dat u beschikbaar heeft voor uw plannen met betrekking tot de verduurzaming van uw woning?

Men had gemiddeld € 7.500,- beschikbaar voor de verduurzaming van de woning, tussen de regio's zitten zeer grote verschillen

Woningeigenaren die hun woning al hebben verduurzaamd of dat hebben laten doen, hadden daar een gemiddeld budget van ruim € 7.500,- voor beschikbaar (€ 7.745,-). Vooral in het noorden van het land heeft men fors geïnvesteerd in verduurzaming van de woning: gemiddeld € 11.876,-. In de grote steden spendeerde men het kleinste bedrag (€ 5.427,-).

De woningeigenaren met plannen om de woning te verduurzamen, hebben daar gemiddeld een budget voor vrijgemaakt van € 7.210,-. Vooral in het oosten des lands heeft men grootse plannen. Daar heeft men een gemiddeld bedrag van € 13.672,- gereserveerd voor verduurzaming van de woning. In het noorden van het land is dit veel lager (€ 3.124,-): niet verbazingwekkend, omdat juist de noorderlingen al relatief veel geïnvesteerd hebben in de verduurzaming.

Budget *uitgevoerde*
verduurzaming

€ 7.500,-

Budget *plannen*
verduurzaming

€ 7.200,-

H3. WONINGEIGENAREN

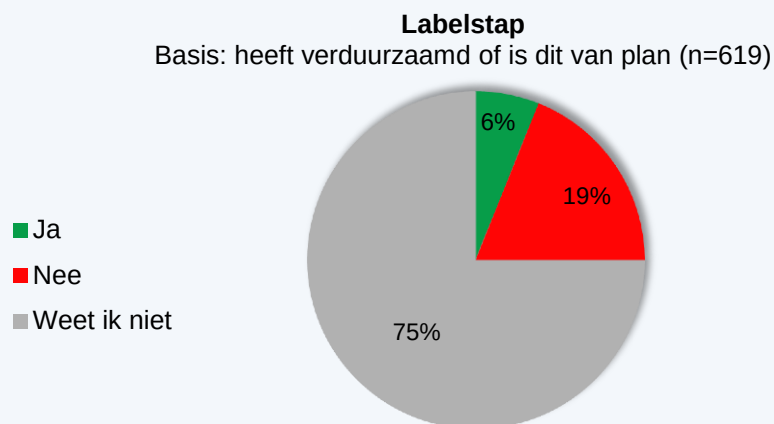
DUURZAAMHEID IN WONING

V21. Zorgt of zorgde de verduurzaming voor een labelstap van uw energielabel? (bijvoorbeeld van energielabel C naar b).

Driekwart van de eigenaren die de woning verduurzaamd hebben (of dit van plan zijn) weten niet of dit voor een labelstap zorgt of heeft gezorgd

Woningeigenaren die hun woning verduurzaamd hebben en / of plannen daartoe hebben, geven in 75% van de gevallen aan niet te weten of de verduurzaming heeft geleid tot een labelstap. Met andere woorden: men lijkt niet zo zeer te verduurzamen om er – in termen van labelstappen – beter van te worden. In 6% van de gevallen geeft de eigenaar aan dat de verduurzaming heeft geleid tot een labelstap en in de overige (19% van de) gevallen heeft de verduurzaming niet geresulteerd in een labelstap. Vooral in het noorden van het land heeft de verduurzaming geleid tot een labelstap, of zullen de plannen resulteren in een labelstap (14%). In de grote steden is de onwetendheid wat dit betreft het grootst (91%).

Dit is met name opvallend, omdat de bouwbedrijven aangeven dat zij met hun verduurzamingsverbouwingen meestal (38%) of altijd (29%) zorgen voor een labelstap van een label of meer. De verbouwing zorgt dus vaak voor een verbetering, maar de eigenaar realiseert zich dat niet.

H3. WONINGEIGENAREN

DUURZAAMHEID IN WONING

V22. Heeft u uitgerekend hoe snel u de investering terugverdient?

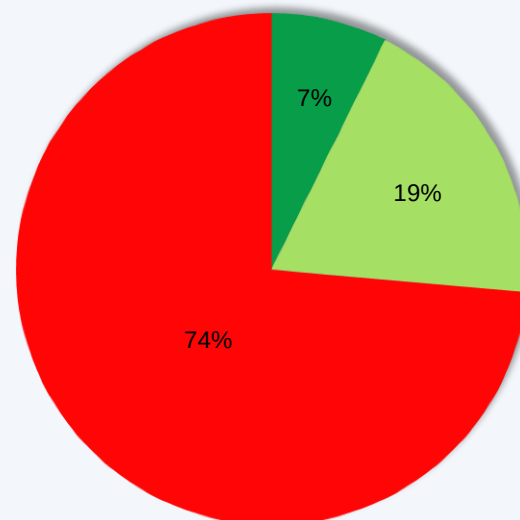
Een kleine minderheid heeft uitgerekend binnen hoeveel jaar men de investering in de verduurzaming zal terugverdienen

Het is degenen die de woning verduurzaamd hebben en / of plannen in die richting hebben ook niet primair te doen om het terugverdienen van de investering. Een kleine minderheid heeft namelijk uitgerekend binnen hoeveel jaar men de investering in de verduurzaming zal terugverdienen (7%). Ongeveer een op de vijf geeft aan de berekening weliswaar gemaakt te hebben, maar de terugverdientijd niet meer te weten (19%). Een ruime meerderheid heeft niet uitgerekend binnen hoeveel tijd de investeringen in de verduurzaming zullen worden terugverdiend.

Het zijn vooral de woningeigenaren in het oosten van het land die berekend hebben in hoeveel tijd zij hun investering zullen terugverdienen, ongeacht of men nog weet wat de terugverdientijd is (40%). In de andere regio's ligt dit aandeel een stuk lager, met de drie grote steden als – negatieve – uitschieter (9%).

Terugverdienen investering
Basis: heeft verduurzaamd of is dit van plan (n=619)

- Ja
- Ja, maar ik weet niet meer na hoeveel jaar ik het terugverdien
- Nee

H3. WONINGEIGENAREN

DUURZAAMHEID IN WONING

V23. Heeft u nog wensen ten aanzien van de verduurzaming van uw woning?

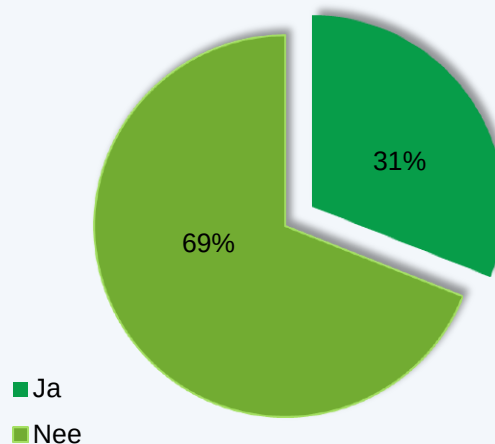
Circa een derde van de woningeigenaren heeft nog wensen zijn woning te verduurzamen

Ongeveer drie op de tien woningeigenaren geven aan nog wensen te hebben ten aanzien van de verduurzaming (31%). Dit aandeel is relatief hoog onder bezitters van een woning met een WOZ-waarde die lager is dan € 150.000,- (49%), neemt vervolgens af en daarna weer tot 70% onder eigenaren van een woning met een WOZ-waarde die hoger is dan € 500.000,-.

Wensen ten aanzien van verduurzaming van de woning leven vooral in het noorden van het land (43%) en in veel mindere mate in het westen des lands (21%). Het zijn, logischerwijs, vooral woningeigenaren met plannen om de woning te verduurzamen die aangeven nog wensen te hebben ten aanzien van de verduurzaming (53%). Dit aandeel is een stuk hoger dan onder degenen die geen plannen hebben om te verduurzamen (23%).

Wensen voor verduurzaming woning

Basis: totale steekproef (n=756)

H3. WONINGEIGENAREN

DUURZAAMHEID IN WONING

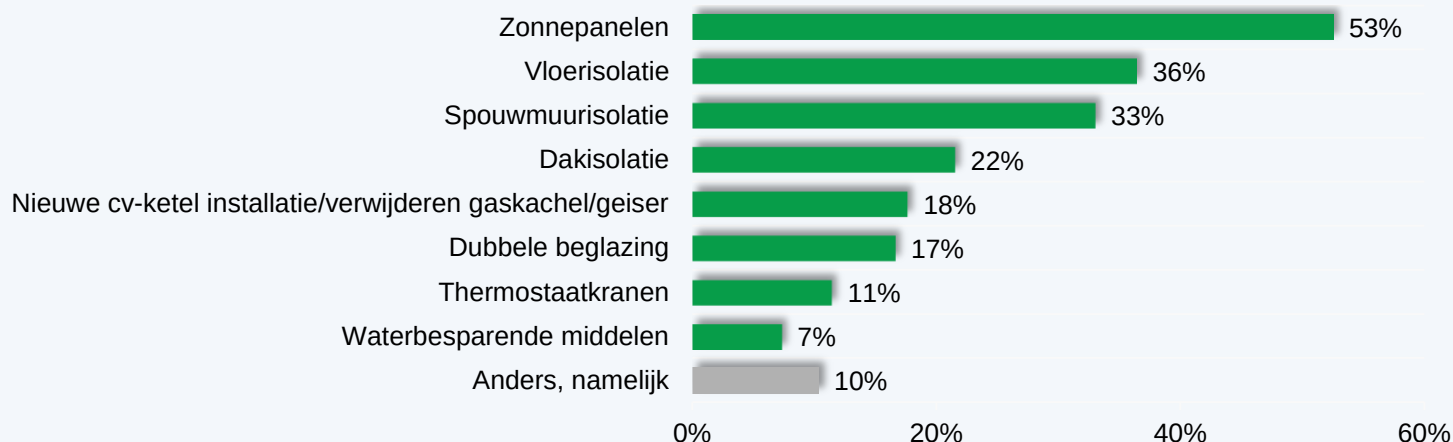
V24. Wat zou u nog graag uit (laten) voeren om uw woning duurzamer te maken?

Men heeft voornamelijk wensen voor het plaatsen van zonnepanelen

Van de woningeigenaren die wensen hebben ten aanzien van de verduurzaming van de woning, spreekt ruim de helft de wens uit voor de installatie van zonnepanelen (53%). Alle andere wensen worden door minder dan de helft genoemd. Na de zonnepanelen wenst men vooral verduurzaming in de vorm van vloerisolatie (37%) en spouwmuurisolatie (33%).

Degenen die de woning nog niet hebben verduurzaamd, hebben gemiddeld meer wensen dan degenen die dat al wel gedaan hebben (2,8 versus 1,8 plannen). De wens om zonnepanelen aan te (laten) brengen leeft vooral in het zuiden van het land (70%) en nauwelijks in de drie grote steden (5%).

Welke wensen heeft men
Basis: heeft wensen (n=189)

H3. WONINGEIGENAREN

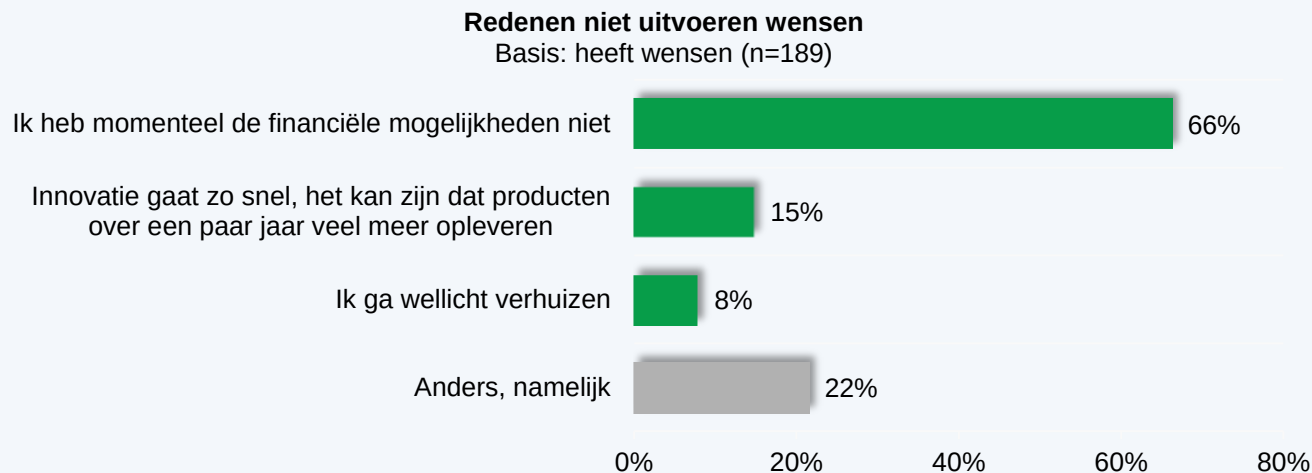
DUURZAAMHEID IN WONING

V25. Wat zijn voor u de belangrijkste redenen dat u het werk niet uitvoert?

Wensen worden meestal niet uitgevoerd vanwege het ontbreken van financiële mogelijkheden hiervoor

Woningeigenaren die wel wensen hebben ten aanzien van de verduurzaming van de woning, maar geen (concrete) plannen hebben om dat te doen, noemen vooral het ontbreken van financiële middelen als barrière (66%). Voor 15% is het feit dat de innovatie zo snel gaat en producten over een paar jaar wellicht beter renderen een reden om (nog) niet te verduurzamen. Circa een op de twaalf geeft aan wellicht te verhuizen (8%).

Financiële onmogelijkheden worden voornamelijk door de woningeigenaren in de grote steden genoemd (97%), terwijl inwoners uit het noorden ook de snelheid van de innovaties als belangrijke reden aanvoeren om (nog) niet te investeren in verduurzaming van de woning (40%).

H3. WONINGEIGENAREN

ROL PARTIJEN

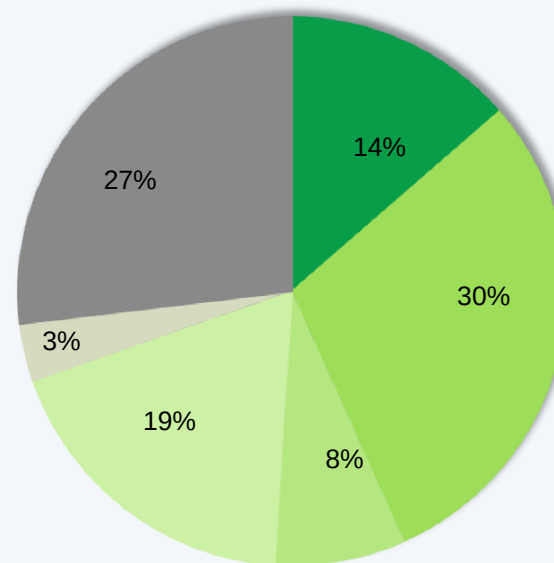
V26. Van wie zou u bij voorkeur informatie over verduurzaming van uw woning ontvangen?

Men ontvangt graag informatie vanuit de overheid of een onafhankelijke adviseur over de mogelijkheden tot verduurzaming

Woningeigenaren met plannen en / of wensen om de woning te verduurzamen, zouden bij voorkeur informatie van de overheid (gemeente, provincie, Rijksoverheid) ontvangen over verduurzaming van de woning (30%). Ongeveer een op de vijf opteert voor informatie van een onafhankelijke adviseur (19%) en een op de zeven kiest voor informatie van een bouwbedrijf of installateur (14%). Meer dan een kwart weet niet van welke afzender men informatie over verduurzaming van de eigen woning zou willen ontvangen (27%).

Het zijn vooral degenen die hun woning nog niet verduurzaamd hebben, die niet weten van wie ze bij voorkeur de informatie zouden willen ontvangen (41%). Degenen die het verduurzamingstraject al achter de rug hebben, kiezen verhoudingsgewijs erg vaak voor informatie van het bouwbedrijf of de installateur (19% versus 1% van degenen die de woning nog niet hebben verduurzaamd). Degenen die de woning nog niet verduurzaamd hebben, maar dus wel plannen en / of wensen in die richting hebben, kiezen veel vaker voor informatie van het energiebedrijf dan degenen die al wel hebben verduurzaamd (17% versus 4%).

Voorkeur informatiebron verduurzamingsmogelijkheden
Basis: heeft plannen of wensen (n=302)

- Van een aanbieder (bouwbedrijf of installateur)
- Vanuit de overheid (Gemeente, Provincie, Rijksoverheid)
- Van een energiebedrijf (Enexis, Liander, etc.)
- Van een onafhankelijke adviseur (renovatiewinkels)
- Anders, namelijk
- Weet ik niet

H3. WONINGEIGENAREN

ROL PARTIJEN

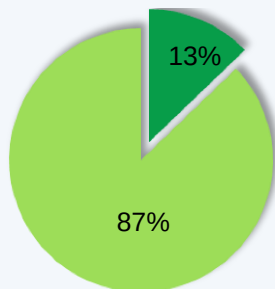
V27. Verwacht u voor het uitvoeren van uw plannen of wensen een actieve rol van bouwbedrijven?

V27A. Verwacht u voor het uitvoeren van uw plannen of wensen een actieve rol van onafhankelijke adviseurs, zoals renovatiewinkels?

Ongeveer een op de acht verwacht voor het uitvoeren van de plannen of wensen een actieve rol van bouwbedrijven.....

Ongeveer een op de acht woningeigenaren met plannen en / of wensen met betrekking tot de verduurzaming van de woning verwacht voor het uitvoeren van de plannen of wensen een actieve rol van bouwbedrijven (13%). Een ruime meerderheid zou het niet op prijs stellen wanneer een bouwbedrijf hen actief benadert (87%). Degenen die (nog) niet verduurzaamd hebben, staan vaker open voor een actieve benadering door een bouwbedrijf dan degenen die de woning al wel hebben verduurzaamd (18% versus 11%). Ook regionaal zien we een aantal opvallende verschillen: in het oosten en in de drie grote steden wordt een actieve rol van de bouwbedrijven veel vaker op prijs gesteld (respectievelijk 25% en 22%) dan in het noorden (8%), zuiden (7%) en westen (6%).

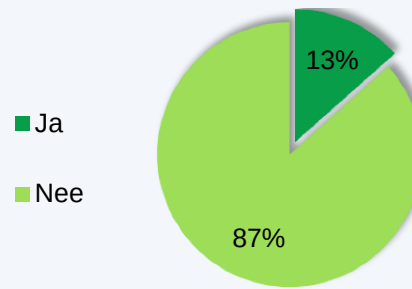
Verwachting rol bouwbedrijven
Basis: heeft plannen of wensen (n=302)

.....en/of onafhankelijke adviseurs

Het aandeel van de woningeigenaren dat een actieve rol van onafhankelijke adviseurs verwacht is net zo groot als het aandeel dat een actieve rol van bouwbedrijven verwacht (13%). Ook hiervoor geldt dat een ruime meerderheid niet gediend is van een actieve benadering door een onafhankelijke adviseur (87%). Anders dan in geval van een actieve benadering door bouwbedrijven staan juist degenen die al verduurzaamd hebben er vaker voor open om benaderd te worden door een onafhankelijke adviseur dan degenen die niet hebben verduurzaamd (15% versus 10%). In het oosten van het land wordt een actieve benadering door een onafhankelijke adviseur het vaakst op prijs gesteld (40%), terwijl dit aandeel in het noorden van het land slechts 2% is.

Verwachting rol onafhankelijke adviseurs
Basis: heeft plannen of wensen (n=302)

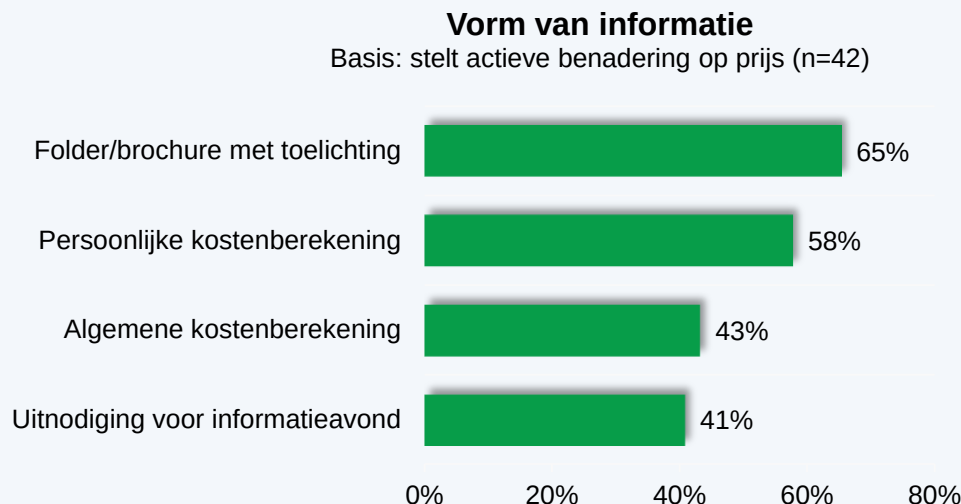
H3. WONINGEIGENAREN

ROL PARTIJEN

V28. Wat zou u dan graag actief ontvangen?

Men ontvangt dan graag een folder of brochure met toelichting

Woningeigenaren met plannen en / of wensen met betrekking tot verduurzaming van de woning, die open staan voor een actieve benadering door een bouwbedrijf en / of een onafhankelijk adviseur zitten vooral te wachten op een folder of brochure met toelichting (65%). Ook een persoonlijke kostenberekening wordt door een meerderheid van deze specifieke doelgroep op prijs gesteld (57%). Een algemene kostenberekening (43%) en uitnodiging voor een informatie-avond (41%) vallen in iets minder goede aarde.

H3. WONINGEIGENAREN

REDENEN NIET VERDUURZAMEN

V29. Wat is voor u de belangrijkste reden niet te investeren in verduurzaming van uw woning?

Het ontbreken van wensen of plannen voor verduurzaming komt meestal door het ontbreken van financiële mogelijkheden hiervoor

Woningeigenaren die de woning niet hebben verduurzaamd en ook geen plannen in die richting hebben, voeren als belangrijkste reden om dat niet te doen aan dat men er momenteel de financiële middelen niet voor heeft (28%).

Bijna een op de vijf vindt het te lang duren voordat men de investering heeft terugverdiend (18%) en ongeveer een op de acht geeft aan dat men de investering kwijt is als men de woning verlaat (13%). Circa een op de tien geeft onomwonden aan het geld liever te besteden aan andere zaken dan aan verduurzaming (11%).

Belangrijkste reden niet verduurzamen woning

Basis: geen plannen en geen wensen (n=137)

H3. WONINGEIGENAREN

REDENEN NIET VERDUURZAMEN

V30. Hieronder staan nogmaals de redenen waarom woningeigenaren soms hun woning niet willen (laten) verduurzamen. Kunt u aangeven in hoeverre deze redenen op u van toepassing zouden zijn? <toelichting>

Men vindt vaak dat het te lang duurt voordat de investering is terugverdiend en/of men heeft momenteel de financiële middelen niet

Gemiddeld noemt men 3,7 redenen aan om niet te verduurzamen of geen plannen te hebben om dat te doen. De twee meest genoemde redenen hebben een financieel karakter. Ruim de helft geeft aan dat het te lang duurt voordat de investering is terugverdiend (53%) en iets minder dan de helft heeft momenteel de financiële middelen niet (45%). Ook het motief dat men de investering kwijt is bij het verlaten van de woning heeft een financiële aard (39%). Ongeveer een op de drie geeft aan dat verduurzaming van de woning niet leidt tot een verbeterd woongenot (32%) en een even grote groep stelt dat de innovatie zo snel gaat dat bijvoorbeeld zonnepanelen over een paar jaar veel meer rendement opleveren (32%). Ongeveer een kwart voert als reden aan het geld liever aan andere zaken dan verduurzaming te besteden (25%), bijvoorbeeld aan het aflossen van de hypotheek (23%).

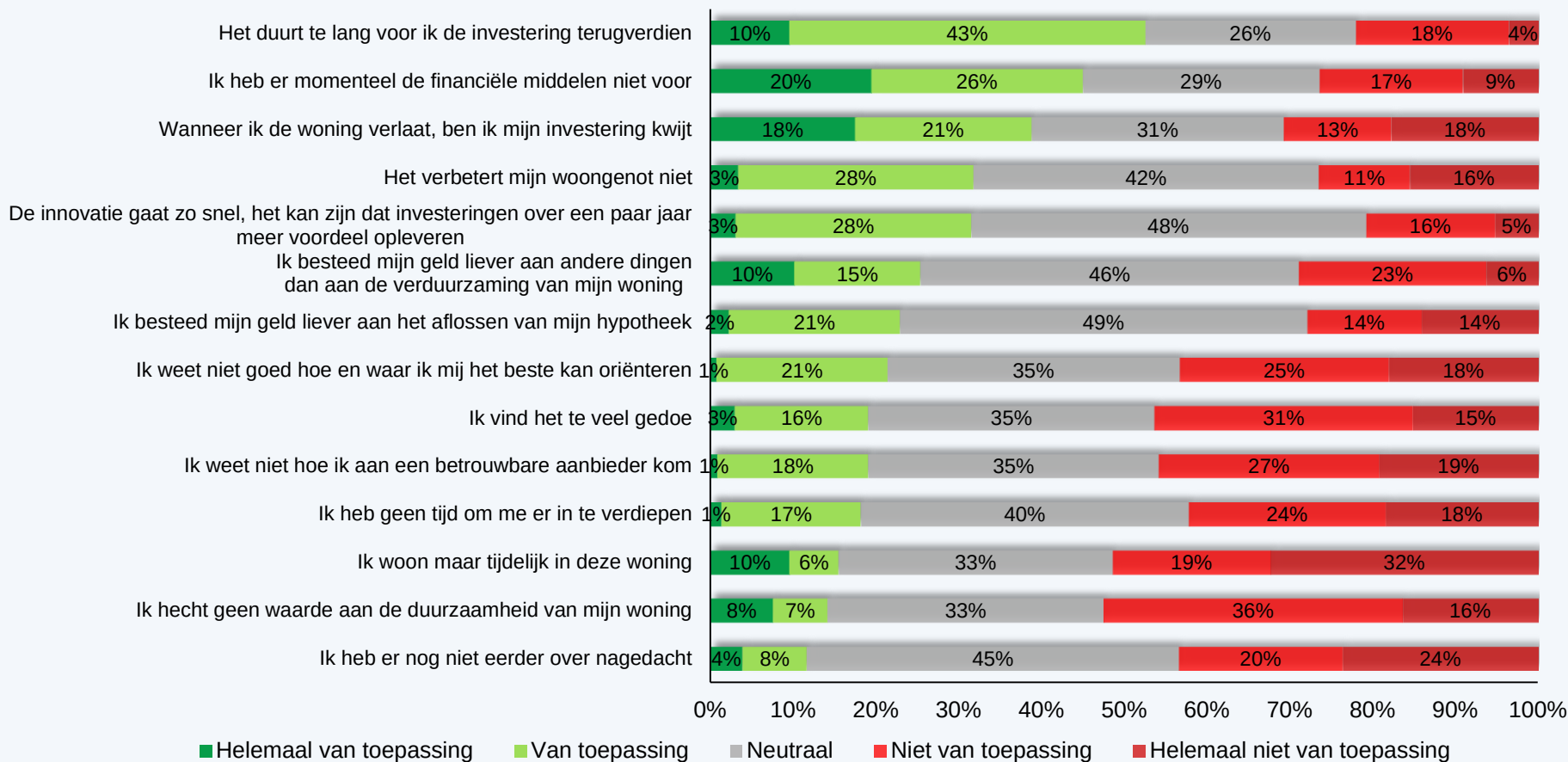
Voor een relatief kleine groep is de barrière vooral ingegeven door onwetendheid over waar zich te oriënteren op verduurzaming (21%) of over de manier waarop men een betrouwbare aanbieder (bouwbedrijf of installateur) kan inschakelen (19%). Voor het overige worden vooral heel banale redenen genoemd om niet te verduurzamen: men vindt het teveel gedoe (19%), heeft geen tijd om zich erin te verdiepen (18%) of heeft er simpelweg nog nooit over nagedacht (12%). Een op de zeven hecht geen waarde aan duurzaamheid (14%) en ongeveer een op de zes geeft aan de huidige woning tijdelijk te bewonen en daarom af te zien van verduurzaming (16%).

H3. WONINGEIGENAREN

REDENEN NIET VERDUURZAMEN

V30. Hieronder staan nogmaals de redenen waarom woningeigenaren soms hun woning niet willen (laten) verduurzamen. Kunt u aangeven in hoeverre deze redenen op u van toepassing zouden zijn? <grafische weergave>

Toepasselijkheid redenen niet verduurzamen
Basis: geen plannen en geen wensen (n=137)

H3. WONINGEIGENAREN

REDENEN WEL VERDUURZAMEN

V31. Hieronder staan redenen waarom (of situaties wanneer) woningeigenaren soms hun woning wel willen (laten) verduurzamen. Kunt u aangeven in hoeverre deze redenen op u van toepassing zouden zijn? <toelichting>

Men geeft aan wel te zullen verduurzamen als men de investering binnen een jaar kan terugverdienen via de energierekening, als het comfort van de eigen woning voelbaar wordt verbeterd en/of wanneer het leidt tot waardevermeerdering van de woning

De grote vraag is natuurlijk wat de woningeigenaren die niet hebben verduurzaamd of geen plannen hebben om te verduurzamen, kan overhalen om dat alsnog te doen. Iets meer dan de helft van deze groep geeft aan wel te zullen verduurzamen als men de investering binnen een jaar kan terugverdienen via de energierekening (52%). Een even grote groep zou verduurzamen als het comfort van de eigen woning voelbaar wordt verbeterd (52%). Ook diverse andere redenen worden door ongeveer de helft van deze specifieke doelgroep genoemd: men zou verduurzamen als het leidt tot een waardevermeerdering van de woning (50%), als de kosten binnen vijf jaar worden terugverdiend via de energierekening (49%) en wanneer men subsidie ontvangt (48%). Opvallend genoeg speelt de lengte van de terugverdientermijn niet zo'n grote rol. Het gaat er kennelijk vooral om dat de investering wordt terugverdiend via de energierekening (52% binnen een jaar en 49% binnen vijf jaar).

Andere mogelijke redenen om te investeren in verduurzaming worden aanzienlijk minder vaak van toepassing gevonden en zijn dus minder krachtig. Voor 41% speelt duidelijke communicatie over de mogelijkheden en kosten van de verduurzaming een belangrijke rol, terwijl 37% aangeeft mogelijk te zullen investeren in verduurzaming als het een meetbaar voordeel oplevert voor het milieu. Een ongeveer even grote groep is gevoelig voor een transparante voorspiegeling van het rendement (36%). Ongeveer een op de drie vindt het argument dat verduurzaming een energieneutraal huis oplevert in meer of mindere mate van toepassing (32%).

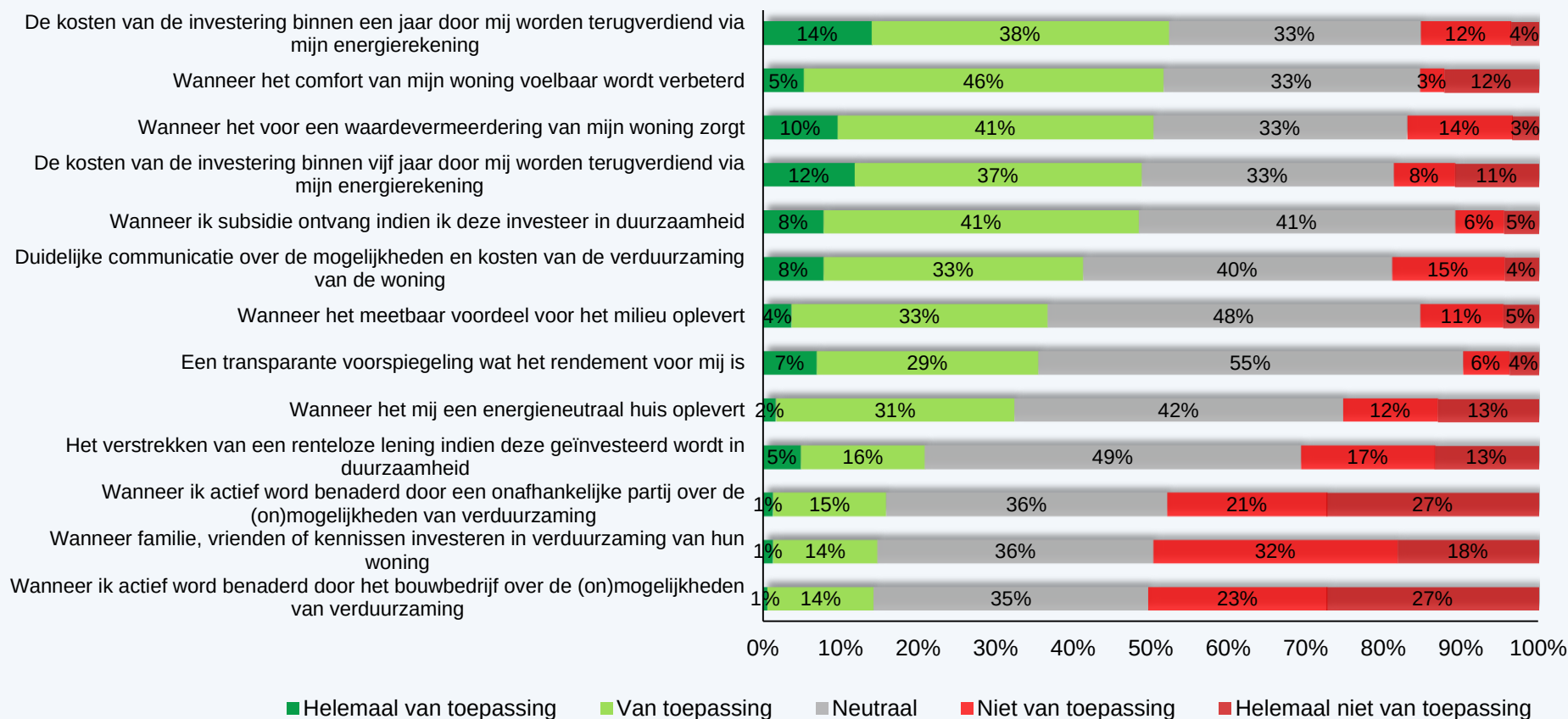
Door ten hoogste een op de vijf woningeigenaren die niet hebben verduurzaamd of geen plannen hebben, wordt het verstrekken van een renteloze lening als deze geïnvesteerd wordt in verduurzaming als mogelijke reden genoemd om wel te verduurzamen (21%). Ditzelfde geldt voor een actieve benadering door een onafhankelijke partij (16%) of bouwbedrijf (14%) en wanneer familie, vrienden of kennissen investeren in verduurzaming van hun woning (15%).

H3. WONINGEIGENAREN

REDENEN WEL VERDUURZAMEN

V31. Hieronder staan redenen waarom (of situaties wanneer) woningeigenaren soms hun woning wel willen (laten) verduurzamen. Kunt u aangeven in hoeverre deze redenen op u van toepassing zouden zijn? <grafische weergave>

Redenen wel verduurzamen
Basis: geen plannen en geen wensen (n=137)

H3. WONINGEIGENAREN

STELLINGEN

V32. Hieronder staat een aantal stellingen over uw woning en duurzaamheid. Kunt u aangeven in hoeverre deze stellingen op u van toepassing zijn? <toelichting>

Acht op de tien woningeigenaren vinden dat ze zelf verantwoordelijk zijn voor de verduurzaming van de woning, slechts een op de zeven wijst de overheid aan als verantwoordelijke

Meer dan de helft van de woningeigenaren vindt het belangrijk zelf te investeren in verduurzaming van de woning (55%). Dit aandeel is onder degenen die hun woning al verduurzaamd hebben logischerwijs groter dan onder degenen die dat (nog) niet gedaan hebben: 58% versus 47%. In de grote steden vindt driekwart van de woningeigenaren het belangrijk om te investeren in de verduurzaming van de woning (76%). Dit aandeel is aanmerkelijk hoger dan in de andere regio's. Alleen in het westen van het land vindt men het in minderheid belangrijk om zelf te investeren in de verduurzaming van de woning (42%).

Een op de zeven woningeigenaren wijst naar de overheid als verantwoordelijke voor verduurzaming van de eigen woning (14%). Dit betreft vaker woningeigenaren van wie de woning nog niet is verduurzaamd (18%) dan eigenaren van woningen die al wel verduurzaamd zijn (12%). Ook is sprake van enkele regionale verschillen: het zijn met name woningeigenaren in de drie grote steden en het oosten van het land die met de vinger naar de overheid wijzen (20%). In het zuiden (14%), het noorden (11%) en vooral het westen (7%) is dit veel minder het geval.

Veel meer dan de overheid acht men zichzelf verantwoordelijk voor de verduurzaming van de eigen woning (79%). Dit geldt vanzelfsprekend in veel sterkere mate voor eigenaren van reeds verduurzaamde woningen (85%) dan voor bezitters van woningen die (nog) niet zijn verduurzaamd (64%). Regionaal doen zich weinig verschillen voor: in alle regio's – met uitzondering van het oosten van het land – ligt het aandeel dat vindt dat verduurzaming een eigen verantwoordelijkheid is net boven de 80%. In het oosten van het land is dit 73%.

Ruim zeven op de tien woningeigenaren zijn het erover eens dat de tevredenheid over de woning vooral wordt bepaald door de woonomgeving (72%). Dit zijn vooral eigenaren van woningen die al verduurzaamd zijn (75%) en in veel mindere mate eigenaren van woningen die (nog) niet zijn verduurzaamd (63%). Het zijn vooral woningeigenaren in het zuiden van het land die de woonomgeving zwaar laten meewegen in de tevredenheid over de woning (79%). In de andere delen van Nederland is dit aandeel enkele procentpunten lager, met het noorden van het land als 'negatieve uitschieter' (67%).

H3. WONINGEIGENAREN

STELLINGEN

V32. Hieronder staat een aantal stellingen over uw woning en duurzaamheid. Kunt u aangeven in hoeverre deze stellingen op u van toepassing zijn? <toelichting>

Ruim de helft van de woningeigenaren heeft zich wel eens verdiept in het thema duurzaamheid en/of praat wel eens met familie of vrienden over duurzaamheid

Iets minder dan de helft van de woningeigenaren praat wel eens met familie of vrienden over duurzaamheid (48%). Dit geldt voor eigenaren van verduurzaamde woningen in iets sterkere mate dan voor eigenaren van woningen die (nog) niet zijn verduurzaamd (49% versus 44%). In het noorden en oosten wordt aanzienlijk vaker dan gemiddeld met elkaar gesproken over duurzaamheid (respectievelijk 61% en 58%). In de andere regio's ligt dit aandeel onder het landelijk gemiddelde, met het zuiden en westen als regio's waar het minst vaak met familie of vrienden over duurzaamheid wordt gesproken (achtereenvolgens 40% en 39%).

Ruim de helft van de woningeigenaren heeft zich wel eens verdiept in het thema duurzaamheid (56%). Dit geldt vaker voor eigenaren van verduurzaamde woningen dan voor eigenaren van woningen die (nog) niet zijn verduurzaamd (58% versus 51%). In de drie grote steden en het zuiden van het land is het aandeel dat zich wel eens verdiept heeft in het thema duurzaamheid het grootst (beide 60%), in het westen van het land het geringst (49%).

Twee derde van de woningeigenaren heeft wel eens informatie ontvangen over het energielabel van de woning (67%). Dit geldt relatief vaak voor eigenaren van woningen die al zijn verduurzaamd (70%) en minder vaak voor eigenaren van woningen die dat (nog) niet zijn (61%). In het zuiden, westen en noorden van het land geven woningeigenaren vaker dan gemiddeld aan wel eens informatie over het energielabel te hebben ontvangen (achtereenvolgens 77%, 73% en 71%). Dit aandeel is in het oosten van het land (58%) en in de drie grote steden (51%) lager dan gemiddeld.

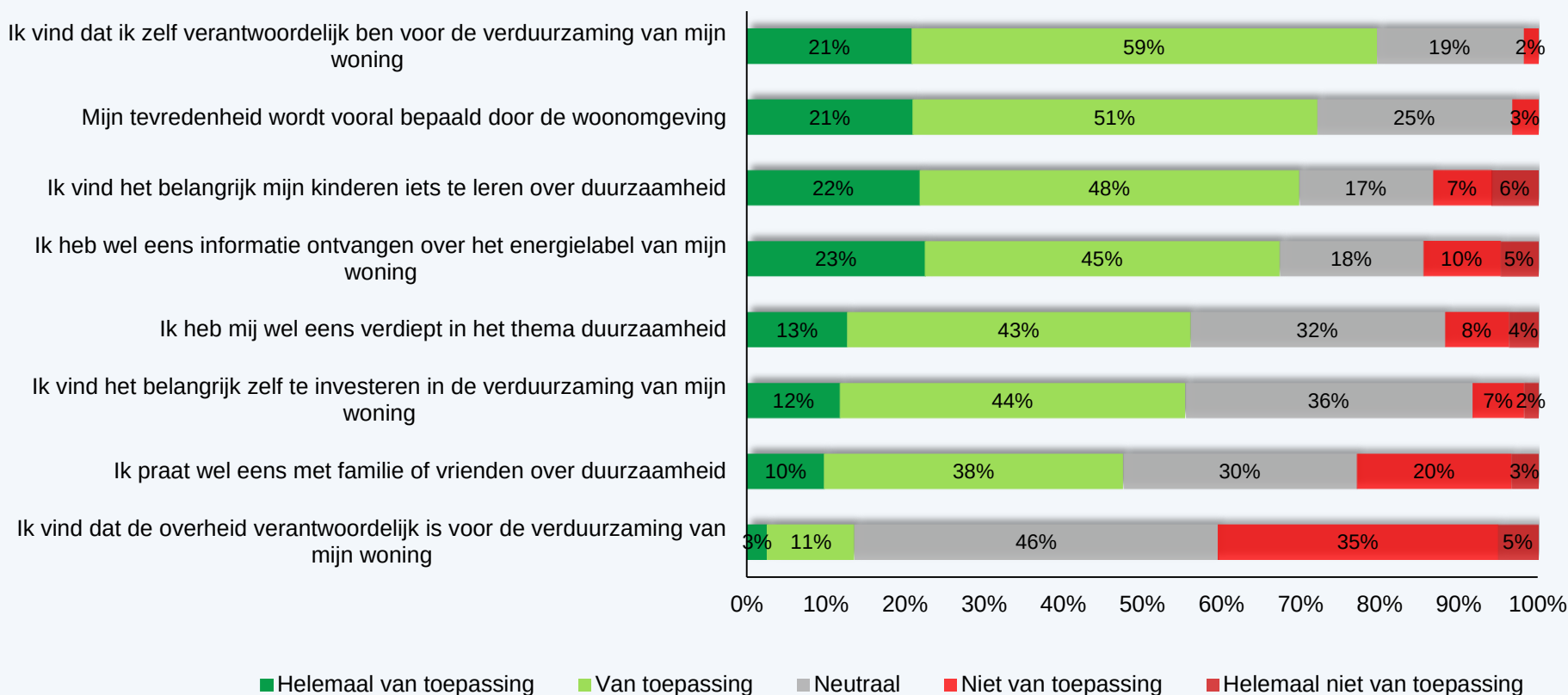
Zeven op de tien woningeigenaren vinden het belangrijk om hun kinderen iets te leren over duurzaamheid (70%). De overige woningeigenaren vinden dit minder belangrijk, of hebben geen kinderen (30%). Het zijn vooral eigenaren van reeds verduurzaamde woningen die het belangrijk vinden om hun kinderen iets te leren over duurzaamheid (76%). Dit geldt in veel minder sterke mate voor eigenaren van woningen die (nog) niet verduurzaamd zijn (52%). In de drie grote steden wordt het meeste waarde gehecht aan het belang om kinderen iets te leren over duurzaamheid (79%). Ook in het oosten en zuiden van het land is dit aandeel hoger dan gemiddeld (respectievelijk 74% en 72%), maar in het noorden en westen lager dan gemiddeld (65% en 63%).

H3. WONINGEIGENAREN

STELLINGEN

V32. Hieronder staat een aantal stellingen over uw woning en duurzaamheid. Kunt u aangeven in hoeverre deze stellingen op u van toepassing zijn? <grafische weergave>

Stellingen duurzaamheid
Basis: totale steekproef (n=756)

H4

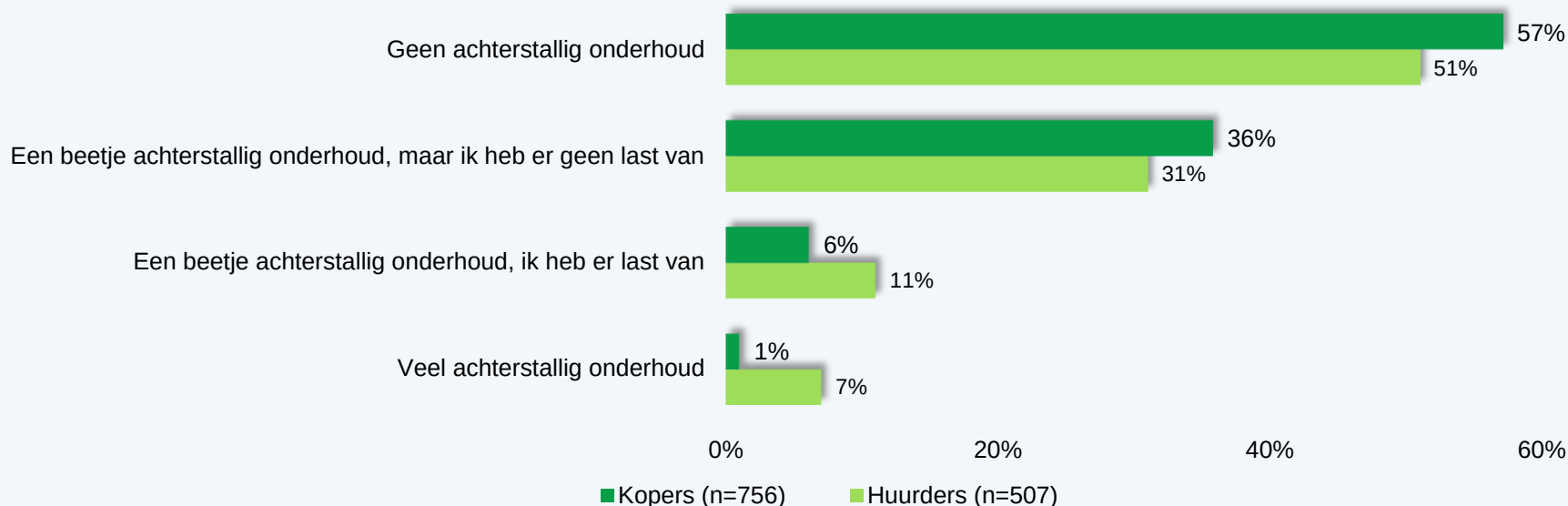
VERGELIJKING KOPERS & HUURDERS

H4. VERGELIJKING KOPERS & HUURDERS

Huurwoningen zijn minder goed onderhouden dan koopwoningen

Huurwoningen zijn minder goed onderhouden dan koopwoningen. Bijna een op de vijf huurders geeft aan dat er sprake is van veel achterstallig onderhoud of een beetje achterstallig onderhoud, waarvan men hinder ondervindt (18%). Onder de kopers is dit aandeel 7%. Wanneer men op zoek zou gaan naar een (nieuwe) koopwoning is voor zowel de huurders als woningeigenaren de aankoopprijs het belangrijkste keuzecriterium. Voor huurders geldt dit echter in veel sterkere mate dan voor woningeigenaren (54% versus 32%). Een rustige / prettige woonomgeving speelt voor zowel de huurders als kopers een even grote rol (beide 20%), terwijl kopers juist meer dan huurders belang hechten aan de nabijheid van voorzieningen (16% versus 5%).

Staat van de woning

H4. VERGELIJKING KOPERS & HUURDERS

Huurders vinden het lastiger om te associëren over het begrip ‘duurzaam’ dan kopers

De rangorde van het belang dat huurders en kopers aan verschillende maatschappelijke thema's hechten, verschilt niet noemenswaardig. Voor beide groepen zijn de gezondheidszorg en het milieu de belangrijkste maatschappelijke thema's op dit moment. De top vier wordt in beide gevallen gecompleteerd door pensioen en economie, zij het in wisselende volgorde. Ook uitgedrukt in percentages ontloopt het belang elkaar niet veel: het verschil is nergens groter dan vijf procentpunten. Er is echter een uitzondering die de regel bevestigt en dit betreft juist het belang dat men aan de woningmarkt hecht. Voor huurders is dit het op vier na belangrijkste maatschappelijke thema, onder kopers staat dit thema op plaats acht. Van de huurders noemt 65% de woningmarkt in meer of mindere een belangrijk maatschappelijk thema, onder kopers is dit aandeel 47%.

Huurders vinden het lastiger om te associëren over het begrip ‘duurzaam’ dan kopers. Van de huurders weet 8% niet waar zij aan (moeten) denken bij dit begrip. Onder kopers is dit aandeel 1%. In beide groepen worden twee associaties het meest genoemd, namelijk ‘dat iets langer meegaat’ en ‘dat het goed is voor het milieu / de natuur’. Laatstgenoemde associatie wordt vaker door de kopers naar voren gebracht dan door de huurders (34% versus 24%). Wat betreft eerstgenoemde associatie ontlopen de percentages elkaar niet veel (respectievelijk 27% en 25%).

Zowel huurders als kopers vinden min of meer dezelfde aspecten van toepassing op het begrip duurzaamheid. In de eerste plaats noemen beide groepen het gebruik van duurzame materialen van toepassing op duurzaamheid. Andere aspecten die door zowel de huurders als kopers in de top vier worden genoemd (zij het in verschillende volgorde) zijn het gebruik van duurzame producten, het hergebruik van materialen en het isoleren van de woning. Het grootste verschil tussen beide groepen doet zich voor als het gaat om vriendelijk zijn voor de naaste omgeving. Van de kopers vindt 58% dit van toepassing op het begrip duurzaamheid, terwijl dit aandeel onder de huurders 47%.

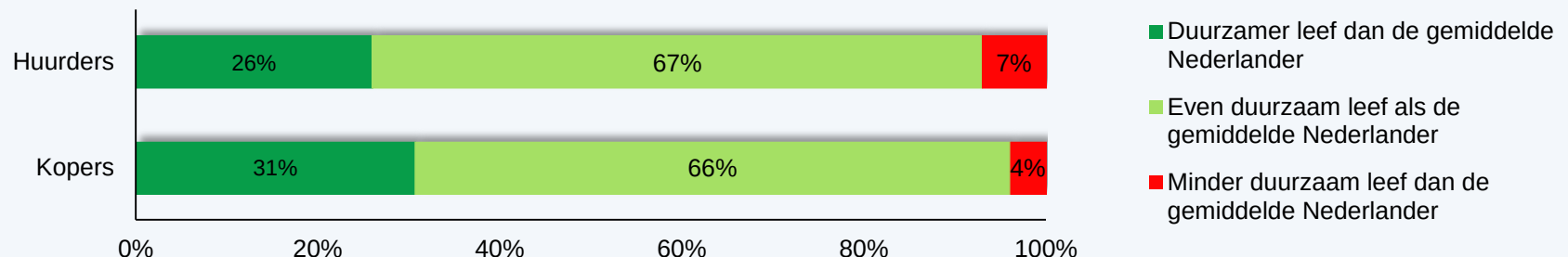
H4. VERGELIJKING KOPERS & HUURDERS

Kopers vinden vaker dat ze duurzamer leven dan anderen vanwege hun goed geïsoleerde woning of dubbele beglazing, dan huurders

De vraag of men meer of minder duurzaam leeft dan de gemiddelde Nederlander wordt door huurders en kopers ongeveer hetzelfde beantwoord. In beide groepen geeft twee derde aan even duurzaam te leven als de gemiddelde Nederlander (respectievelijk 67% en 66%). Van de kopers vindt 31% zichzelf duurzamer dan gemiddeld. Dit aandeel is onder huurders 26%.

Kopers leggen hun duurzame gedrag veel vaker dan huurders uit door aan te geven dat ze in een goed geïsoleerde woning leven (90% versus 62%), dat ze dubbele beglazing in de woning hebben (98% versus 77%) en dat ze hun afval scheiden (98% versus 85%). Huurders geven wat vaker dan kopers aan dat ze weinig vlees eten als uiting van duurzaam gedrag (59% versus 54%).

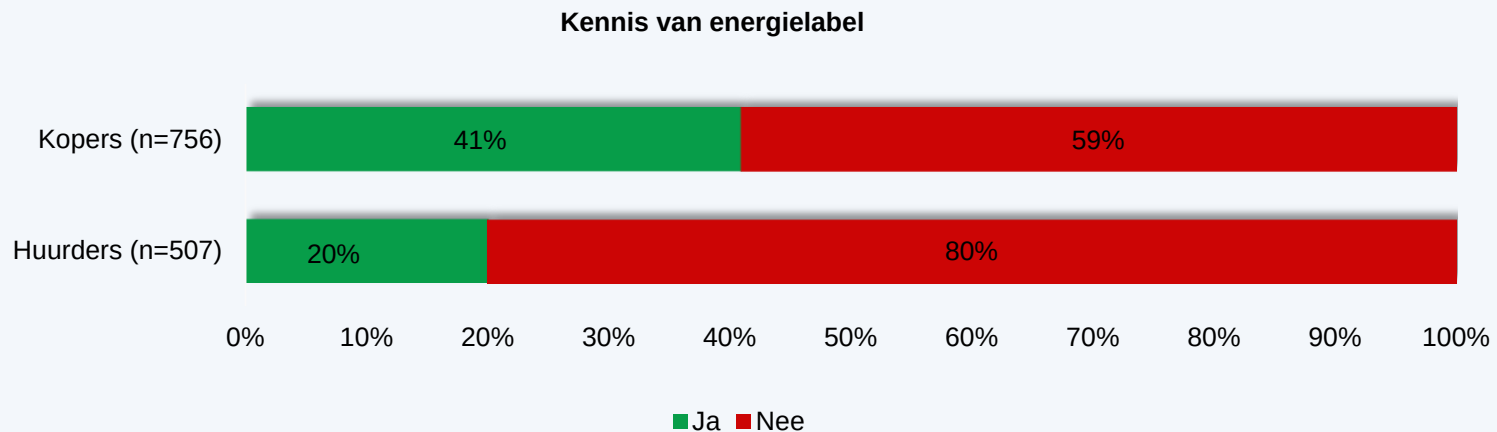
Vergelijking perceptie duurzaamheid
Basis: totale steekproef kopers (n=756) en huurders (n=507)

H4. VERGELIJKING KOPERS & HUURDERS

Kopers hebben meer kennis van het energielabel van hun woning dan huurders

Kopers hebben veel meer kennis van het energielabel van hun woning dan huurders: van de kopers geeft 41% aan het energielabel van hun woning te weten, terwijl dit aandeel onder huurders slechts 20% is.

H4. VERGELIJKING KOPERS & HUURDERS

Verduurzaming is een thema dat sterker leeft onder kopers dan onder huurders, zij vinden zichzelf ook vaker verantwoordelijk voor de verduurzaming van de woning dan huurders

Voor huurders is veel vaker dan voor kopers het gegeven dat men de huidige woning maar tijdelijk bewoont een reden om niet te investeren in verduurzaming van de woning (82%). Ook andere redenen wegen voor huurders aanzienlijk zwaarder dan voor kopers. Dit geldt bijvoorbeeld voor het argument dat men de investeringen kwijt is als men de woning weer verlaat (63% versus 39%) en het gegeven dat investeren in verduurzaming het woongenot niet ten goede zou komen (46% versus 31%). Alleen als het gaat om de snelheid van de innovaties als barrière om te investeren in verduurzaming zijn de verhoudingen gelijk.

Kopers geven veel vaker dan huurders aan dat ze vinden dat ze zelf verantwoordelijk zijn voor verduurzaming van de woning (80% versus 13%). Het belang dat kopers hechten aan investeringen in verduurzaming van de woning is dan ook veel groter (56% versus 16%). Huurders daarentegen geven vaker aan dat de verantwoordelijkheid voor het verduurzamen van de woning bij de overheid ligt (32% versus 14% onder kopers).

Verduurzaming is een thema dat sterker leeft onder kopers dan onder huurders. Van de kopers geeft 56% aan zich wel eens verdiept te hebben in het thema duurzaamheid. Onder huurders is dit aandeel 36%. Kopers praten bovendien vaker met familie en vrienden over het thema dan huurders dat doen (48% versus 38%).

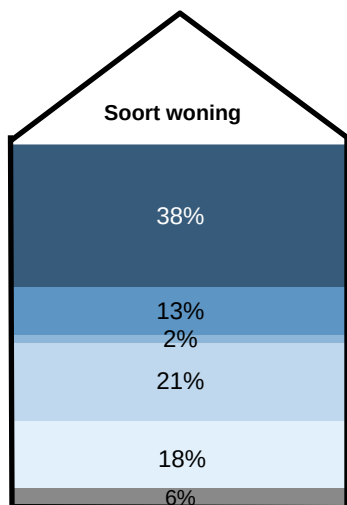
Van de kopers geeft 72% aan dat de tevredenheid over de woning vooral wordt bepaald door de woonomgeving. Onder huurders is dit aandeel 58%. Terwijl bijna zeven op de tien kopers wel eens informatie hebben ontvangen over het energielabel van hun woning (68%), is dit aandeel onder huurders slechts 18%.

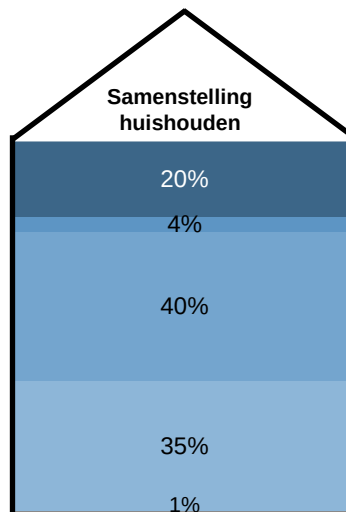
H6

PROFIELEN

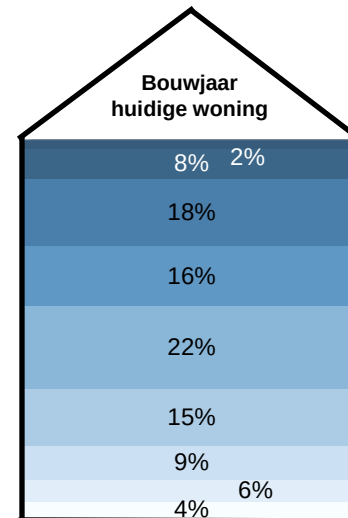
WONINGEIGENAREN

- Eengezinswoning
- Appartementencomplex
- Flat
- Etagewoning
- Twee onder 1 kapwoning
- Vrijstaande woning
- Anders

- Alleenstaand zonder kinderen
- Samenwonend/gehuwd zonder thuiswonende kinderen
- Samenwonend/gehuwd met thuiswonende kinderen
- Eenouderhuishouden
- Anders

- 2011-heden
- 2001-2010
- 1991-2000
- 1981-1990
- 1966-1980
- 1945-1965
- 1921-1945
- 1901-1920
- 1900 of eerder

WONINGEIGENAREN

	Geslacht	
	Man	33%
	Vrouw	68%

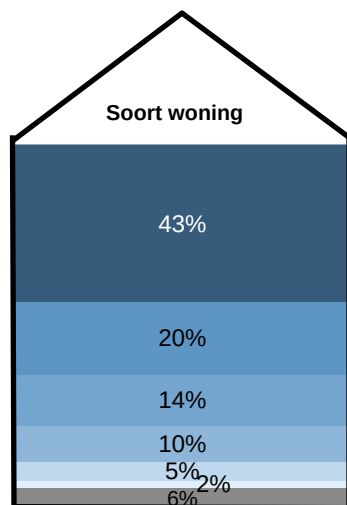
	Inkomen	
	Minimum / beneden modaal	10%
	Bijna modaal / modaal	29%
	Tussen 1 en 2 keer modaal	29%
	Twee keer / meer dan 2 keer modaal	10%
	Geen opgave	22%

	Leeftijd	
	18-24	6%
	35-49	44%
	50+	50%

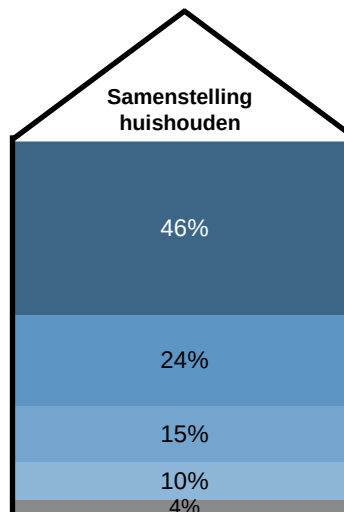
	WOZ-waarde	
	< € 150.000	15%
	€ 150.000 - < € 200.000	28%
	€ 200.000 - < € 245.000	21%
	€ 245.000 - < € 300.000	15%
	€ 300.000 - < € 350.000	5%
	€ 350.000 - < € 400.000	3%
	€ 400.000 - < € 500.000	3%
	> €500.000	3%

	Regio	
	3 grote gemeenten: Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, inclusief randgemeenten	14%
	West Nederland (Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland, exclusief de 3 grote gemeenten en randgemeenten)	30%
	Noord Nederland (Groningen, Friesland, Drenthe)	13%
	Oost Nederland (Overijssel, Gelderland, Flevoland)	22%
	Zuid Nederland (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg)	21%

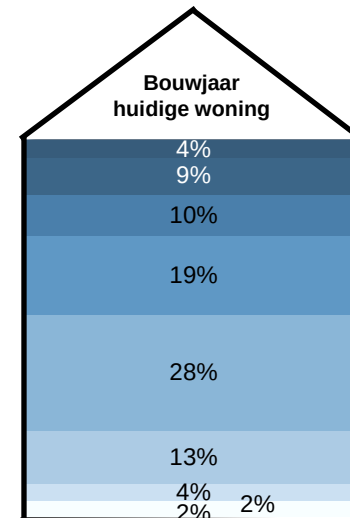
HUURDERS

- Eengezinswoning
- Appartementencomplex
- Flat
- Etagewoning
- Twee onder 1 kapwoning
- Vrijstaande woning
- Anders

- Alleenstaand zonder kinderen
- Samenwonend/gehuwd zonder thuiswonende kinderen
- Samenwonend/gehuwd met thuiswonende kinderen
- Eenouderhuishouden
- Anders

- 2011-heden
- 1991-2000
- 1966-1980
- 1921-1945
- 1900 of eerder
- 2001-2010
- 1981-1990
- 1945-1965
- 1901-1920

HUURDERS

	Geslacht	
	Man	50%
	Vrouw	50%

	Leeftijd	
	18-24	4%
	25-44	30%
	45-64	33%
	65+	32%

	Inkomen	
	Minimum / beneden modaal	43%
	Bijna modaal / modaal	33%
	Tussen 1 en 2 keer modaal	8%
	Twee keer / meer dan 2 keer modaal	2%
	Geen opgave	16%

	Soort verhuurder	
	Woningbouwcorporatie	80%
	Commerciële verhuurder	20%

	Regio	
	3 grote gemeenten: Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, inclusief randgemeenten	22%
	West Nederland (Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland, exclusief de 3 grote gemeenten en randgemeenten)	28%
	Noord Nederland (Groningen, Friesland, Drenthe)	12%
	Oost Nederland (Overijssel, Gelderland, Flevoland)	21%
	Zuid Nederland (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg)	17%

AANBEVELINGEN

AANBEVELINGEN

- De belangrijkste redenen om niet te verduurzamen, zijn financieel gemotiveerd door de woningeigenaren. We adviseren daarom **de subsidiemogelijkheden in kaart te brengen en deze actief te communiceren aan de woningeigenaren.**
- De plannen en wensen met betrekking tot verduurzaming van de eigen woning liggen voornamelijk op het gebied van het plaatsen van zonnepanelen. Aangezien de redenen om deze (nog) niet te plaatsen financieel zijn, **adviseren we in kaart te brengen voor de consument wat de financiële gevolgen zijn van de zonnepanelen.** Waar moet men op letten? Wat is van invloed op de werking van panelen? Hoe krijgt men het hoogste rendement? En welke subsidieregelingen zijn voorhanden?
- Het is hierbij ook van belang **de bouwbedrijven praktisch te ondersteunen, met name door het inrichten van adviestools en het opmaken van voorlichtingsmateriaal over rendementen van verduurzamingsmaatregelen en subsidiemogelijkheden.**
- Opvallend is de onwetendheid van de woningeigenaren over de labelstappen die men maakt door de verduurzaming van de woning. Men is zich niet bewust van deze verbeteringen. **Door te communiceren wat de labels inhouden en wat een labelstap kan opleveren (aan woongenot, maar zeker ook financieel), kan een grotere bewustwording gecreëerd worden.**
- Men ontvangt informatie over verduurzaming bij voorkeur via de overheid. **We adviseren te inventariseren welke mogelijkheden er zijn om bovenstaande punten in samenspraak met een overheidsinstantie (nadrukkelijker) onder de aandacht te brengen.**

TEAM VIER

Noordhollandstraat 71
1081 AS Amsterdam
Tel: 020-645 53 55